

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

PROTOKOLL

Representantskapsmøte

24. og 25. april 1963

PROTOKOLL

over forhandlinger

i representantskapsmøte

24. og 25. april 1963

Redigert av

LO's presse- og informasjonskontor

TALEREGISTER

	Side		Side
Andersen, Alf	11	Hansen, Ingvald	26
Andersen, Ragnvald	24	Haugen, Ingemund	31
Andresen, Thorleif	30, 32	Helland, Odd	32
Aspengren, Tor	23, 30	Mentsen, P.	7, 16, 23, 24, 27
Blix, Arthur	32	Nordahl, Konrad	5, 6, 10, 11, 29, 32
Bøe, Johan M.	23	Olsen, Harald E.	27
Christensen, Erling	30	Pettersen, Randi	23
Engstad, Paul	30	Reiersen, Emil	25
Eriksen, Erik	26	Strand, Einar	23, 33
Gerhardsen, Einar	18, 28	Trana, Marius	22, 31
Halvorsen, Roald	25	Westerlund, Fredrik	25

Rettelse:

I protokollen fra møtet i Representantskapet 3. desember 1962 var det en feil som det er nødvendig å rette. Det gjelder *Karsten Torkildsens* innlegg gjengitt på side 24.

I nest siste setning av innlegget hans er falt ut et «ikke».

Setningen skal lyde slik:

«De lavest lønte vil spørre om det ikke er fornuftig å krysse arbeidsgivernes linje i dette spørsmålet.»

REPRESENTANTSKAPSMØTE I LANDSORGANISASJONEN I NORGE

ble åpnet i Folkets Hus, store sal, kl. 11.00 onsdag 24. april 1963.

Landsorganisasjonens formann, *Konrad Nordahl*, holdt denne minnetalen over dem som var gått bort siden siste representantskapsmøte:

Siden Representantskapet holdt sitt møte i desember i fjor har vi mistet fire kjente organisasjonskamerater som vi vil minnes i dag.

Tidligere formann i Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, *Andreas Torp*, døde 22. desember i fjor, nær 68 år gammel.

Andreas Torp var med i arbeiderbevegelsen helt fra sin tidligste ungdom. Han ble fagorganisert i Sarpsborg allerede i konfirmasjonsalderen. Han var aktivt med i fagbevegelsen i Sarpsborg og Østfold, og i 1926 kom han med i sitt forbunds landsstyre. I 1936 ble han valgt til forbundets nestformann og fra 1938 var han formann. På grunn av helbredshensyn sluttet han i denne stilling i 1958.

Andreas Torp var i mange år medlem av LO's representantskap.

Formannen i Norsk Tekstilarbeiderforbund, sosialminister *Olav Bruvik*, døde søndag 30. desember, bare 49 år gammel. *Olav Bruvik* var tekstilarbeider av yrke og kom tidlig med i arbeiderbevegelsen. Han ble organisert i Arna Tekstilarbeiderforening, og fagbevegelsen fikk etter hvert nytte godt av hans store evner. I 1945 ble han nestformann i Tekstilarbeiderforbundet og i 1950 formann. Han var en av dem som i ganske ung alder ble betrodd topptillitsverv i fagbevegelsen.

Bruvik var før han ble sosialminister medlem av LO's sekretariat. Han var til sin død medlem av Det norske Arbeiderparti.

sentralstyre. Som sosialminister fikk Olav Bruvik arbeide med flere store saker som etter hvert er blitt eller kommer til å bli satt i verk.

Det var et stort tap for norsk arbeiderbevegelse at Olav Bruvik skulle gå bort i en så ung alder.

Tidligere formann i Norsk Arbeidsmandsforbund, A. K. Lien, døde 11. mars, 67 år gammel.

Som anleggsarbeider kom han aktivt med i fagbevegelsen helt fra sin ungdom. Han gjorde en stor innsats i sin fagforening i Oslo i 10 år, og ble i 1940 valgt til hovedkasserer i Norsk Arbeidsmandsforbund. Da hadde han i mange år vært medlem av forbundsstyret. Under krigen deltok A. K. Lien aktivt i forbundets illegale arbeid. I 1955 ble han valgt til forbundets formann og kom med i Sekretariatet i LO. Han sluttet i sitt forbund ved utgangen av 1960, og på LO's kongress i 1961 tok vi avskjed med ham som sekretariatsmedlem.

Mathias Heggstad, tidligere formann i Norsk Lokomotivmannsforbund, døde 30. mars, 68 år gammel. Han arbeidet helt fra sine unge dager ved Norges Statsbaner og ble lokomotivfører i 1938. Han kom tidlig med i organisasjonsarbeidet og deltok på sitt forbunds landsmøte første gang i 1919. Fra 1926 var han medlem av forbundets sentralstyre, i 1938 ble han nestformann i sitt forbund og fra 1950 formann. Han måtte slutte i tjenesten på grunn av sykdom.

Heggstad var utnevnt som æresmedlem av sitt forbund. Også Mathias Heggstad var i mange år medlem av LO's representantskap.

Vi takker våre avdøde kamerater for innsatsen i norsk fagbevegelse og lyser fred over deres minne.

Talen ble påhørt stående.

Konrad Nordahl ønsket representanter og innbudte velkommen på vegne av Sekretariatet. Dette er i realiteten et ordinært møte, sa han. Egentlig skulle det vært holdt i mai, men når vi har innkalt til i dag er det på grunn av tariffsituasjonen. Det er altså en viktig sak vi skal behandle, og jeg er overbevist om at representantene vil behandle den på en saklig og grei måte — og at de beslutninger vi treffer i dag vil være i samsvar med den ansvarsbevissthet som Representantskapet alltid har vist i høyviktige spørsmål.

NAVNEOPPROP

Landsorganisasjonens nestformann, P. Mentsen, foretok navneopp-
prop. Følgende var til stede:

Arbeiderpartiets Presseforbund: Per Wiedswang, Oslo.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer:
Odd Johnsen, Oslo.

Norsk Arbeidsmandsforbund: Alfred Haugen, Oslo, Gudmund
Sævik, Namskogan, Johan Lyngen, Løkken Verk, Egil Aspaas,
Hvalstad.

Norges Befalslag: Ivar Borgen, Oslo.

Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Rudolf Eriksen, Oslo, Konrad
Hjørnevik, Bergen.

Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund: Johan M. Bøe,
Oslo.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: Arne Rønning, Oslo,
Emil Reiersen, Oslo, Odd Isaksen, Tromsø, Lars Jansen, Bergen,
Hjalmar Jensen, Stange, Klaus Hofstad, Trondheim, Lui Lundgren,
Kristiansand S.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: Erling Johansen, Oslo,
Nils Johannessen, Oslo.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund: Sverre Ofstad, Oslo.

Norsk Gullsmedarbeiderforbund: Hugo Lindahl, Oslo.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund: Johan Moks-
nes, Oslo, Reidar Moen, Oslo, Annanias Iversen, Bergen, Ruth
Svendsen, Porsgrunn, Paul Arnseth, Hamar, Anne-Karin Sand, Oslo.

Norsk Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forbund: Eivind Strøm-
men, Oslo.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Tormod Klemetsen,
Lisleby, Johan Kaarstad, Horten, Ragnvald Andersen, Bergen, Anna
Sveum Mosevik, Gjøvik, Mikal Sommarseth, Salangsverket, Willard
Kristiansen, Oslo, Per Andersen, Oslo.

Norsk Jernbaneforbund: Egil Halvorsen, Oslo, Emil Edvardsen,
Oslo, Håkon Brunborg, Bergen, Thorvald Johansen, Trondheim,
Fritz Fredriksen, Grorud.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Finn Kristensen, Dalen
pr. Brevik, Arne Thorvik, Alvik i Hardanger, Håkon Bjordal, Høy-
anger, Dagnar Nygård, Lier, Leif Andresen, Oslo, Sverre Enger,
Oslo.

Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund: Finn Kvist, Oslo.

Norsk Kommuneforbund: Jens Torp, Oslo, Margot Klemmetsen,
Oslo, Jørgen Eliassen, Bergen, Inge Polden, Surnadal, John Tor-

kildsen, Stavanger, Karl Bjerkeli, Hønefoss, Arnulf Pedersen, Straumsgjøl.

Lensmannsbetjentenes Landslag: N. R. Mugaas, Oslo.

Norsk Litograf- og Kjemigrafteforbund: Arild Kalvik, Oslo.

Norsk Lokomotivmannsforbund: Oluf Anfinnsen, Oslo.

Norsk Losforbund: Kåre Toft, Trondheim.

Norsk Murerforbund: Lorang Kristiansen, Oslo.

Norsk Musikerforbund: Sigurd Lønseth, Oslo.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund: Åge Petersen, Oslo, Martin Lea, Stavanger, Arne Barlie, Oslo. *For baker- og konditorene*: Johan B. Magnussen, Oslo. *For tobakkarbeiderne*: Randi Pettersen, Oslo.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund: Olav Bratlie, Oslo, Bjarne Andresen, Sarpsborg, Arvid Nebell, Svelvik, Olav A. Skogen, Notodden.

Norsk Politiforbund: Odd Eide, Oslo, Leif Hagevick, Bergen.

Postfolkenes Fellesforbund: Aage Tømmereek, Oslo, Ole Kirkbak, Oslo.

Norsk Sjømannsforbund: Einar Haugen, Oslo, Thor Sønsteby, Oslo, Gösta Andersson, Sandefjord, Kjell Haugerud Andersen, Stavanger, Wernalf Falao, Bergen, Odd Helland, Trondheim, Birger Moss, Harstad.

Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund: Viktor Remme, Oslo.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: Hans Ruud, Oslo, Sverre Solbakken, Oslo, Knut Nakken, Oslo, Wilhelm Aasli, Bjørkelangen.

Norsk Skotøylarbeiderforbund: Ingvald Hansen, Oslo.

Norsk Tekstilarbeiderforbund: Gulbrand Brauer, Oslo, Anna Nilssen, Oslo.

Telefolkenes Fellesforbund: Harald Fondevik, Oslo, Th. Torkildsen, Oslo.

Norsk Tjenestemannslag: Thv. Karlsen, Oslo, Johan Karlsen, Trondheim, Erling Pedersen, Bardu.

Norsk Tolltjenestemannsforbund: Fritz Myhre, Oslo.

Norsk Transportarbeiderforbund: Salamon Hansen, Bodø, Ebbe Holm, Trondheim, Aug. Crowo, Bergen, Wilhelm Olsen, Oslo.

Norsk Treindustriarbeiderforbund: Erik Eriksen, Oslo.

Norsk Typografteforbund: Roald Halvorsen, Oslo.

Norges Urmaker Svenneforbund: Arne Evensen, Lillestrøm.

Fylkenes representanter.

Akershus fylke: Sigvart Ask, Bærum.

Aust-Agder fylke: Tellef Rislå, Herefoss.

Bergen fylke: Birger L. Larsen, Bergen.

Buskerud fylke: Erling Christiansen, Drammen.

Finnmark fylke: Arthur Blix, Bjørnevatn.

Hedmark fylke: Odd Owren, Hamar.

Hordaland fylke: Fredrik Westerlund, Odda.

Møre og Romsdal fylke: Oscar Ingebrigtsen, Ålesund.

Nordland fylke: Nicolay M. Nicolaysen, Melbu.

Oppland fylke: Johs. Knapp, Gjøvik.

Oslo fylke: Oscar Olsen, Oslo.

Rogaland fylke: Georg Olsen, Stavanger.

Sogn og Fjordane fylke: Johan Skrede, Skei i Jølster.

Telemark fylke: Thoralf Hanæs, Skien.

Troms fylke: Alf Olsen, Tromsø.

Nord-Trøndelag fylke: Harald Johnsen, Bangsund.

Sør-Trøndelag fylke: Ingolf Holthe, Trondheim.

Vest-Agder fylke: Mauritz Thorkildsen, Mandal.

Vestfold fylke: Richard Thon, Tønsberg.

Østfold fylke: Thorleif Hansen, Fredrikstad.

Fra Sekretariatet: Konrad Nordahl, Oslo, P. Mentsen, Oslo, Alf Andersen, Oslo, Thorleif Andresen, Oslo, Tor Aspengren, Oslo, Gunvald Hauge, Oslo, Walter Kristiansen, Oslo, Alfred Nilsen, Oslo, Marius Trana, Oslo, Kristine Amundsen, Oslo, Klaus Kjelsrud, Oslo, Erling Frogner, Oslo, Kaare Pehrson, Oslo, Arne Li, Oslo, Fritz W. Hannestad, Oslo.

Varamenn: Einar Strand, Oslo, Odd Højdahl, Oslo (disse to møter som varamenn for de valgte tillitsmenn), Viktor Jensen, Oslo, Lage Haugness, Oslo, Anker Nordtvedt, Oslo, Henry Nicolaysen, Oslo.

Fra Revisjonsutvalget: Peder Birkeland, Oslo, Alf Michelsen, Oslo. (Anna Nilsen er oppført under Tekstilarbeiderforbundet.)

Fra distriktskontorene:

LO's distriktskontor i Bergen: Ansgar Kristiansen, Bergen, Finn Lien, Bergen.

LO's distriktskontor i Bodø: Hans Nordahl Jensen, Bodø, Rolf Nilsen, Bodø.

LO's distriktskontor i Drammen: (Forfall.)

LO's distriktskontor i Gjøvik: Odd M. Bakkejord, Gjøvik.

LO's distriktskontor i Hamar: (Forfall.)

LO's distriktskontor i Kirkenes: Jacob Grava, Kirkenes.

LO's distriktskontor i Kristiansand S: Odd Gøthesen, Kristiansand, Aage Bjorvand, Kristiansand.

LO's distriktskontor i Molde: Ralph Christiansen, Molde.

LO's distriktskontor i Porsgrunn: Harald E. Olsen, Porsgrunn.

LO's distriktskontor i Trondheim: Birger Breivik, Trondheim, Richard Haugne, Trondheim.

LO's distriktskontor i Stavanger: Per Aase, Stavanger.

LO's distriktskontor i Tromsø: (Alf Olsen, Tromsø, møter som representant for Troms fylke.)

LO's distriktskontor Sarpsborg: Elof Strand, Sarpsborg.

LO's administrasjon: Egil Ahlsen, Harald Andersen, Per Dragland, Paul Engstad, Kåre Halden, Per Haraldsson, Ingemund Haugen, Ragna Karlsen, Kjell Lien, Mirjam Nordahl, Jon Rikvold, Ragnar Røberg-Larsen, Olaf Sunde.

Samarbeidskomitéen: Einar Gerhardsen, Trygve Bratteli, Olav Larssen, Haakon Lie.

LO's kvinnenemnd: Bjørg Johansen.

Funksjonærsambandet i Norge: Sverre Bolstad.

Gjester: Statsråd Oskar Skogly, Tryggve Aakervik, Gunnar Nilssen, AOF, Karsten Torkildsen, Kj. Kjøniksen, referent 1, referent 2, Arbeiderbladet: Arne Hjelm Nilsen, Arbeidernes Pressekontor: Paul Hovding.

KONSTITUERING

Konrad Nordahl foreslo på vegne av Sekretariatet Tor Aspengren og Marius Trana til dirigenter.

De ble enstemmig valgt.

SAKLISTE

Konrad Nordahl la fram Sekretariatets forslag til sakliste slik:

1. Åpning.
2. Navneoppopp.
3. a) Valg av dirigenter.
b) Godkjennelse av dagsordenen.
c) Godkjennelse av forretningsordenen.
4. Beretning for 1962.
5. Regnskap for 1962.
6. Ansettelse av distriktssekretærer:
a) i Kirkenes,
b) i Tromsø,
c) i Trondheim.
7. Den faglige situasjon.

På forslag fra formannen ble det vedtatt å behandle punkt 7, den faglige situasjon, først, og det ble forutsatt at møtet skulle

gjøre seg ferdig med dette punktet i løpet av dagen. Videre la formannen fram dette forslaget til

FORRETNINGSORDEN

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Meddelelser til pressen skjer bare ved LO's presse- og informasjonskontor.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretningsordenen gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag innleveres skriftlig og undertegnet med vedkommendes navn. Intet nytt forslag kan tas opp etter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppsatte saker, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneoppopp.
5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets avslutning.

Hovedkassereren, Alf Andersen, ga endel praktiske opplysninger om reiseregningene.

Saklistas punkt 7.

DEN FAGLIGE SITUASJON

Dirigent: Marius Trana.

Konrad Nordahl ville først si noen ord om den dramatiske utvikling ved årets tariffoppgjør. Jeg kan ikke i den tid jeg har vært med, huske at vi har hatt så mye dramatikk omkring en tariff-revisjon. Vi må tilbake til 1920- og 1930-årene for å finne tilnærmet sammenlikning. Og den gang var radioen lite utviklet og vi hadde ingen televisjon. Det er neppe noe som medvirker slik til å skape dramatikk rundt et tariffoppgjør som nettopp disse moderne meddelesesmidler.

Da Representantskapet behandlet tariffsituasjonen i desember i fjor, orienterte jeg om konferansene med NAF og det var da klart at det ikke forelå grunnlag for store resultater. Det var de som

mente at slik den økonomiske situasjon var, måtte en gå inn for fellesoppgjør. Ja, i virkeligheten var det i Sekretariatet ingen uenighet om fellesoppgjør. Men for å gå med på et fellesoppgjør måtte det foreligge et grunnlag å forhandle på. Noe slikt grunnlag var det ikke, idet NAF ville ha fellesoppgjør med prolongasjon som utgangspunkt. På dette grunnlag var det ikke mulig å drøfte fellesoppgjør. Hadde NAF den gang sagt seg villig til et generelt tillegg og andre krav vi hadde, tror jeg representantskapsvedtaket i desember ville blitt et annet enn det ble.

I de forhandlinger som fulgte for rutebilarbeiderne utenfor Oslo var vi villige til å gå med på en ordning under forutsetning av et forskudd på et tillegg som NAF ikke ville antyde noen størrelse av. Det ble også gjort klart at arbeidsstans eventuelt ville inntre fra 12. januar. Det ble ingen enighet og arbeidsstans inntrådte. Det ble ny mekling 7.—9. februar og NAF erklærte seg villig til å forskuttede tillegget, selv om de nå kalte det for noe annet. Arbeidsstansen ble dermed utsatt til etter våroppgjøret, og det var en forutsetning at NAF skulle etterbetale tillegg fra februar selv om en ny arbeidskonflikt ville bryte ut. Det var prinsipielt noe nytt fra NAF's side, idet de ellers aldri har vært villige til å etterbetale i forbindelse med konflikter. Rutebilarbeiderkonflikten ble også berørt i Stortinget, der noen trakk fram ønskeligheten av tvungen lønnsnemnd, men det var i denne saken ikke noen plass for det.

Det var Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund som var det første til å legge fram sine krav i det store våroppgjøret som så fulgte. Kravene fra Kjemisk fulgte stort sett de retningslinjer som var trukket opp i Representantskapets vedtak i desember i fjor. Men kravene førte ikke fram, og etter en samtale som jeg og LO's nestformann hadde i NAF like etter, kunne vi slå fast at man ikke ville komme til enighet med noen av de andre forbundene som hadde tariffoppgjør heller. Det kom ved samme anledning også fram at hvis ett forbund gikk til plassoppsigelse, ville NAF straks ta opp spørsmålet om lockout for de øvrige aprilfagene og eventuelt utvide denne lockout til også å gjelde mai- og juni-fagene.

I Sekretariatets møte 11. mars ble det besluttet at man kunne gå til plassoppsigelse for tekstilindustrien, trikotasje-fabrikkene, gummivarefabrikkene og sementindustrien. Plassoppsigelse var da alt foretatt for bergverkene. Handel og Kontor sa opp sine medlemmer innenfor de samme områder. Den 20. mars kom så lockout-varselet etter NAF's generalforsamling. Det var det første store lockoutvarselet siden 1931, altså på 32 år. På et møte hos statsministeren 22. mars kom det endel nye signaler fra direktør Østberg. På spørsmål fra meg svarte Østberg at han ville forelegge

spørsmålet om et generelt lønnstillegg for NAF's arbeidsutvalg på betingelse av at LO aksepterte et fellesoppgjør som *helst* skulle omfatte alle tariffavtaler med utløp i 1963.

Sekretariatet trådte så sammen igjen den 25. mars for å drøfte situasjonen og kom til enighet om å forhandle om et fellesoppgjør på følgende betingelser:

- a) Et generelt lønnstillegg på 3 prosent for kvinner og menn.
- b) En øking av helgedagsgodtgjøringen.
- c) Forkortelse av arbeidstiden for ikke-helkontinuerlig skiftarbeid.
- d) Teknisk revisjon av tariffavtalene.
- e) En løsning av spørsmålet om lik lønn for menn og kvinner etter rammeavtalen av 1961.

Sekretariatet besluttet videre å overlate til de interesserte forbund å bestemme om de ville si opp plassene for de grupper som NAF hadde unntatt i sitt lockoutvarsel. Det gjaldt bl. a. SAS, innenriksfarten og dagspressen.

Vedtaket om lønnskravene forutsatte at vi fikk en tilfredsstillende erklæring om et stabilt prisnivå fra Regjeringen. Tarifrådet ble samme dag forelagt vedtaket i Sekretariatet.

Den 26. og 27. mars var det to korte møter hos Riksmeklingsmannen. Det ble enighet om å begynne meklingen 5. april, og det skulle i mellomtiden forhandles videre om likelønssaken.

4. og 5. april var det så mekling om de generelle krav. NAF møtte med en uvanlig mannsterk forhandlingsgruppe — i alt 30 forhandlere. Den første dagen gikk med til å høre dem — den ene etter den andre — framlegge hvilke vanskeligheter industrien var oppe i. Særlig sterk var klagen fra papirindustrien, ferrolegeringsindustrien, bergverkene og skipsbyggeriene, men også tekstilindustriens representanter klagde, og sannelig sto det ikke også opp en representant for arbeidsgiverne innen bakerfaget og klagde over de penible tider! Den eneste som ikke sa noe var representanten for de grafiske bedrifter. Arbeidsgiverne la fram visse statistiske opplysninger for å underbygge klagemålene. Det var nedgang i prisene, spesielt på ferrolegeringer.

Det var ingen grunn til å tvile på at mye av statistikken var riktig og illevarslende. Representanten for papirindustrien fortalte at produksjonen av ett tonn cellulose koster kr. 1000.00. Markedsprisen er i dag kr. 850.00. Jeg spurte hvor mye arbeidslønningene utgjør av produksjonsomkostningene på kr. 1000.00 og fikk til svar: kr. 70.00—kr. 100.00. Altså, om papirindustriarbeiderne arbeidet gratis, kunne likevel ikke dette tonn med cellulose selges med for-tjeneste!

Ja, det var i sannhet en jammer på dette møtet.

Så kom 5. april med nytt møte. NAF bød her et generelt lønns-tillegg på 1 prosent. Det sa vi nei til, og kl. 15.00 den dagen ble meklingen brutt. 8. april besluttet Sekretariatet at arbeidsstans skulle inntre fredag 19. april, samme dag som de første lockout-rammede skulle ut. Påskeaften ble det gjort kjent at Riksmeklingsmannen ville innkalle til nytt meklingsmøte onsdag 17. april kl. 18.00. Tidligere denne dag, 17. april, besluttet NAF å lockoute også maifagene.

Meklingsmøtet 17. april varte til neste dag kl. 7.40. Det ble så gjenopptatt kl. 13.00. Nå var vi kommet i tidsnød, og vi ble enig om å utsette arbeidsstansen til tirsdag 23. april ved ordinær arbeidstids slutt. Hele fredagen ble det meklet, og lørdag fra kl. 14.00 til søndag morgen. Kl. 7.30 den 21. april var vi kommet så langt at Sekretariatet kunne ta stilling til et forslag. Kl. 8.30 ga partene svar til Riksmeklingsmannen om at de ville anbefale et forslag som han hadde satt fram. Sekretariatet anbefalte forslaget uttrykkelig på det vilkår at det fra Regjeringens side ble gitt en tilfredsstillende erklæring og garanti om prissituasjonen og prisutviklingen framover. Det er derfor gledelig at statsministeren er til stede på vårt møte i dag, sa LO-formannen.

Han pekte på endel mindre rettelser som måtte foretas i de foreliggende eksemplarer av Riksmeklingsmannens forslag. Han gjenomgikk og refererte så avsnitt for avsnitt av forslaget og kommenterte dem etter hvert.

Nordahl sa bl. a. at det som er av betydning i det anbefalte forslag er at det ikke gjør noen forskjell mellom kvinner og menn når det gjelder de generelle lønnstillegg. Så vidt jeg skjønner, er det nå gått opp for NAF at generelle oppgjør må behandle kvinner og menn på samme måte. Har NAF akseptert dette prinsipp, så er det noe nytt og fordelaktig for oss.

Han refererte til merknadene under punkt I og sa at de tok sikte på å regulere helt spesielle forhold innen enkelte sektorer i de forskjellige forbund. Forbundene har anledning til å gjøre det, men meg bekjent er det bare ett forbund som har meldt fra om dette.

Til punkt II, godtgjøring for helgedager, sa Nordahl at det var i 1947 at man fikk bestemmelse om godtgjøring for 1. og 17. mai og i 1954 bestemmelse om godtgjøring for de bevegelige helgedager. Det er vårt krav at timelønne skal ha det samme som øvrige grupper i godtgjøring for de bevegelige helgedager. Vi er her bare kommet et stykke på vei. Men vi har fått gjennom at kvinnene skal ha det samme i godtgjøring for de bevegelige helgedager som de har for

1. og 17. mai. Det har ikke vært så lett å få godtgjøringen for bevegelige helgedager til menn opp til gjennomsnittet for hva de oppbærer for 1. og 17. mai. Han refererte merknadene i denne sammenheng og kommenterte særlig punktene om den prosentvise stigning.

Om den tekniske revisjon var det under forhandlingene en veldig tautrekking, men vi fikk til noe i den retning vi ville ha det.

Hva betyr så, samlet, dette forslaget som vi har anbefalt? Jeg vil nevne at Regjeringen i sitt nasjonalbudsjett for i fjor regnet med en forbruksøkning på 3 prosent. Nå sies det at vi allerede har fått noe av den forbruksøkningen. Jeg ber dere ellers huske en annen ting som har ligget oss forhandlere sterkt på hjertet, nemlig at vi ikke skulle føre en tariffpolitisk linje som kunne sette den fulle sysselsetting i fare. Gjennomsnittsprosenten i tillegg ligger på 2,5 prosent, men for kvinner — som hører til de lavtlønne — betyr det 3,5 prosent. Jeg vil i det hele tatt si at forslaget er i samsvar med vedtaket i Representantskapet, og at det tar hensyn til de lavtlønne, slik som opplegget fra vår side var.

Det krav vi kom kortest vei med var forkortelsen av arbeidstiden for ikke hel-kontinuerlig skiftarbeid. Jeg vil i denne forbindelse ha sagt at ved neste tariffrevisjon må hele spørsmålet om en generell forkortelse av arbeidstiden opp til full behandling, og i disse forhandlinger vil selvfølgelig forkortelse av arbeidstiden for ikke-helkontinuerlig skiftarbeid komme med.

Jeg tror at de forhandlinger som vi nå har bak oss har vært de hardeste jeg har vært med på i mitt liv, kanskje med unntak av den tiden da det var lønnsreduksjoner det ble forhandlet om. Jeg husker også slike forhandlinger. Og det rare var at under forhandlingene nå var det storindustriens folk på NAF-siden som var de hardeste å ha med å gjøre. De pleier å være de romsligste. Forhandlerne fra de mindre næringene som trikotasje og nærings- og nytelsesmiddel-fabrikker er jo bestandig knuslete!

Så langt jeg kan se, ville det ikke være mulig å nå fram til noe bedre resultat, slik den økonomiske situasjonen for landet nå er gang er, og hvis vi ikke hadde slått inn på en linje som i strid med våre egne forutsetninger hadde satt den fulle sysselsetting i fare. Det er allerede foretatt permitteringer under den tiden forhandlingene har vart, og det var på tide at vi kom fram til et forslag vi kunne gå inn for. Det er på det rene at skipsbyggeriene under denne tiden har mistet reparasjonsarbeider fordi rederne må vite når de kan få sine skip ferdige til ny fart. Så uklar som situasjonen har vært har de tydd til utenlandske verft med reparasjoner som under normale forhold kunne gitt arbeid til norske skips-

byggerier. Derfor vil jeg understreke at en hurtig vedtakelse av forslaget vil få umiddelbar betydning for sysselsettingen.

Kravet om tvungen lønnsnemnd har vært fremme igjen. Vi må stå fast på vårt prinsipp om å få føre våre egne forhandlinger med vår motpart. Jeg vil jo også nevne — uten å ville fornærme noen — at så labil som den politiske situasjonen er her i landet, løper vi en ikke ufarlig risiko ved å gå med på tvungen lønnsnemnd. Vi kan ikke vite hvem som i neste periode kommer til å sitte med regeringsmakten og har herredømme over iverksettelse av tvungen lønnsnemnd og resultatet av dens virksomhet. Jeg vil her vise til situasjonen i Danmark. Det danske våroppgjøret ble avgjort i Folketinget, der regjeringen hadde en margin på 1—3 stemmer på de forskjellige forslag som helhetsløsningen gjaldt. Men glem ikke at det kan komme andre parlamentariske situasjoner hvor marginen kan gå den andre veien! Vi må gjøre det klart at det er våre medlemmer som skal ha avgjørelsen og ha forhandlingsretten.

Slik som den politiske situasjonen er og under forutsetning av en garanti om prisutviklingen fra Regjeringens side, er forslaget vi har anbefalt brukelig og vel verd å vedta, sluttet Konrad Nordahl.

LO's nestformann, P. Mentsen, fikk så ordet til en redegjørelse om likelønnsspørsmålet. Mentsen sa bl. a.: Da vi i 1961 fikk opprettet rammeavtalen om gjennomføringen av likelønnsprinsippet, betød det et markert gjennombrudd på det tariffpolitiske og tarifftekniske område. Vi pekte på det i 1961, men kanskje vi kan understreke det sterkere nå.

Ved denne revisjon har det nemlig skjedd en videreføring med løsningen av likelønnssaken etter de retningslinjer og prinsipper som ble trukket opp i rammeavtalen.

Rammeavtalen av 1961 fastslo at det skulle gjennomføres en endring i tariffavtalene slik at lønningene ikke lenger skulle fastsettes særskilt for kvinner og menn, men i stedet etter arten av det arbeid som utføres. Dette førte med seg at det måtte foretas en plassering i lønnsgrupper etter dette prinsipp innen de forskjellige industrier, fag og bedrifter. Det tekniske grunnlaget for en slik omlegging skulle foregå i tariffperioden, og den lønsmessige tilpassing skulle så foretas ved tariffrevisjonene og første gang ved tariffrevisjonen i år.

Alle forbund som har kvinnelige medlemmer har så i den tariffperiode som nå er gått ført forhandlinger med motparten om den tekniske tilpassing, deriblant gruppeplassering, og det har også ved denne revisjon vært forhandlet både spesielt og generelt om den tekniske gjennomføringen og deretter den lønsmessige tilpassing.

Når det gjelder den lønsmessige tilpassing, ble det spørsmål om en opptrapping av lønnen for kvinnene. Etter rammeavtalen er forutsetningen at den lønsmessige tilpassing skal være sluttført i 1967. En ble ved disse forhandlinger enig om at opptrappingen skal skje i 5 trinn, og første trinn, altså $\frac{1}{5}$ av lønsskilnaden, er foretatt nå.

I godtgjøringen for bevegelige helgedager er det ved denne tariffrevisjon fastslått at voksne kvinner skal få full dekning i samsvarende med hva som gjelder etter loven for 1. og 17. mai.

I forbindelse med løsningen av likelønnssaken var det et spørsmål som var meget vanskelig, og det var at en i de fleste tariffavtaler hadde uensartet aldersgrense mellom ungdom og voksne arbeidere for kvinner og menn. Kvinnene hadde en aldersgrense på 17 eller 18 år, mens mennene hadde 19 år. Det var selvsagt umulig å opprettholde denne forskjellen når likestillingen skulle gjennomføres. Det er da løst på den måte at aldersgrensen nå blir ensartet både for kvinner og menn, bortsett fra et enkelt unntak, og en har fått med bestemmelse om at ingen av de som i dag er ansatt skal få sin lønn forringet som følge av det. Men selvsagt blir det ved nyansettelser slik at unge kvinner som tas inn ikke får voksen status før ved fylte 19 år. Imidlertid er lønsskalaene for ungdom i tariffavtalene nå ens for piker og gutter.

Alt i alt har en ved denne tariffrevisjon blitt enig om den tekniske omlegging av tariffavtalene og den lønsmessige tilpassing for ca. 80 prosent av det antall kvinnelige arbeidere som er sysselsatt innenfor bedriftene i Norsk Arbeidsgiverforening. Det gjelder verkstedindustrien, tekstilfabrikkene, trikotasjefabrikkene, konserverfabrikkene, hermetikkfabrikkene, kjeksfabrikkene, sjokoladefabrikkene, tobakkfabrikkene, konfeksjonsfabrikkene, hoteller og restauranter, papirindustrien, bokbinderfaget, vaskeriene i Oslo og for handels- og kontorfunksjonærene.

Det står da således igjen om lag 20 prosent av sektoren innenfor Norsk Arbeidsgiverforening, og når det gjelder disse, er man blitt enig om følgende:

«For de øvrige overenskomsters vedkommende hvor den tekniske omlegging ikke er ferdig, fortsettes forhandlingene mellom partene med sikte på å oppnå enighet. Hvis enighet oppnås, kan resultatet settes ut i praksis i tariffperioden.

I de tilfelle hvor enighet om teknisk omlegging eller om økonomisk tilpassing ikke er oppnådd innen årets utgang, sendes saken til henholdsvis Landsorganisasjonen og Norsk Arbeidsgiverforening til videre behandling.»

Den økonomiske tilpassing vil da bli foretatt neste år, og en er enig om at den da skal skje med to trinn med det samme.

Hvor stort det lønnsmessige utslag vil bli for kvinnene er det helt umulig å kunne si på det nåværende tidspunkt. Det vil en først få oversikt over når en tid er gått — etter et kvartal eller ½ år. Det lønnsmessige utslag vil selvsagt bli større ved neste avtrap-pingstrinn og etter hvert som trinnene gjennomføres.

Alt sett i sammenheng tror jeg en må kunne være tilfreds med det resultat som er oppnådd når det gjelder løsningen av like-lønnssaken — ikke minst kvinnene selv. Ett er i hvert fall sikkert — den diskusjon og tautrekking en har hatt ved tidligere tariff-revisjoner om hvorvidt kvinnene skulle ha samme tillegg som menn er det slutt på. En er også kommet bort fra diskusjonen om like-lønnssaken på et rent følelsesmessig grunnlag. Det blir diskusjon og tautrekking på samme plan — uansett om lønningene gjelder kvinner eller menn, og det må vi være glade for.

Statsminister Einar Gerhardsen: I slutten av september i fjor vendte Regjeringen seg til LO, NAF og de store jordbruksorganisa-sjonene med et ønske om å få kontakt med partene foran og under de store oppgjør som var ventet i vår. Alle organisasjoner som fikk henvendelsen stilte seg positive. Meningen fra Regjeringens side med å opprette denne kontakt var å få en best mulig samordning i tid av de økonomiske oppgjør som sto fore. Vi hadde hatt noen uhel-dige erfaringer med at vårfagene fikk sine nye tariffavtaler før forhandlingene om ny jordbruksavtale, som utløper 1. juli. Vi mente det var viktig å få hele avtalekomplekset slik lagt opp at de øko-nomiske virkninger av den nye jordbruksavtale var kjent når vår-fagene i arbeidslivet skulle fastsette sine nye avtaler. Det utvalget som kom i stand og som ble hetende «kontakt-utvalget», har hatt 7 møter. Helt fra begynnelsen av har det fra alle parter som var representert i utvalget vært prinsipiell tilslutning til tanken om en best mulig samordning av de store oppgjørene, og møtene har gitt Regjeringen verdifull informasjon om gangen i forhandlingene mellom partene, samtidig som Regjeringen har holdt partene orien-tert om den alminnelige økonomiske situasjon i landet.

Ved det forrige tariffoppgjør i 1961 gjorde fagorganisasjonen den erfaring at det var uheldig at man hadde så liten oversikt over pris-utviklingen som måtte følge tariffoppgjørene. Det er derfor helt na-turlig at Landsorganisasjonen nå vil gjøre hva den kan for å skaffe seg en oversikt over hvordan prisutviklingen vil arte seg. Det er en del av lærdommen fra 1961.

Nasjonalbudsjettet for dette året regner med en produksjonsøkning

på 4 prosent, en øking av det private forbruk på 3 prosent, og en øking i det sivile, offentlige forbruk — en faktor som også teller med for hvordan alminnelige folk her i landet skal leve — med 5 pro-sent. Nå heves det at noe av 3 prosent-økningen av det private for-bruk alt er «tatt ut», og det gir seg selv at noe av det under alle omstendigheter er «tatt ut». Men vårt lands alvorligste økonomiske problem er likevel de store underskudd i vår utenriksøkonomi, som nå for tredje år på rad dreier seg om ca. 1,5 milliard kroner. Øking av inntektene vil skape økt import og større kjøpekraft, og man kunne rent umiddelbart si at en øking av inntektene ville for-verre vår utenriksøkonomi. Men de største bekymringer dreier seg om vår konkurransevne og våre sysselsettingsmuligheter. Det må vi ha klart for oss.

Det har vært snakket om resignasjon ved dette oppgjøret. Jeg synes ikke at det er riktig å bruke det uttrykket. Vi kan heller si at det fra alle hold er blitt gjort bestrebelser på et *realistisk oppgjør*. Regjeringen har selvsagt ikke på noe tidspunkt under for-handlingenes gang villet blande seg i drøftingene mellom partene i arbeidslivet. Men den har selvsagt med den største interesse fulgt disse forhandlinger. Når det gjelder jordbruksavtalen, er imidler-tid Regjeringen direkte part i forhandlingene. Forhandlingene om ny jordbruksavtale kom denne gang ikke ordentlig i sving før resul-tatene av forhandlingene i det øvrige arbeidsliv forelå. Slik har situasjonen og opplegget for de store økonomiske oppgjør blitt noe omvendt denne gang enn de var sist.

Den 19. april fikk Regjeringen LO's henvendelse om en vurdering av prisutviklingen framover. Regjeringen vil understreke at det er dens alminnelige syn at den vil gjøre hva som er mulig for å sikre et stabilt prisnivå ut året. Lønnsoppgjøret mellom partene i arbeids-livet må karakteriseres som et realistisk og forsvarlig oppgjør etter det forslag som foreligger. Oppgjøret for jordbruket vil gi jord-brukerne en samlet inntektsøkning på 48 millioner kroner. Den sam-lede arbeidsinntekt i jordbruket ligger på 1,3 milliard kroner. Jord-bruksforhandlingene startet med at jordbrukets forhandlere krevde et øretillegg på 20 øre slik som for de timelønte i industrien. For-handlerne fra jordbrukssiden brukte som argument at de tilhørte lavtlønn-gruppen. Men de fremmet dette kravet på grunnlag av et beregnet tall på 450 millioner arbeidstimer. Her var ikke bare gårdbrukerens egne arbeidstimer tatt med, men også arbeidsinn-satsen fra hans øvrige familie, kone og hjemmenværende barn. Kravet ville gitt jordbruket 100 millioner kroner i inntektsøkning. Regjerin-gen svarte med et forslag om 43 millioner kroner som skulle komme jordbruket til gode, men at 4,3 millioner kroner skulle dekkes av

Kraftfôrfondet. Fra sitt krav om 100 millioner slapp jordbruksforhandlerne seg ned til 80 millioner — og så til 66. Det var ennå et stort sprang mellom oss under kontaktutvalgets møte den 23. april, altså i går. Regjeringen var ikke villig til å gå lenger. På dette kontaktmøtet skjedde det ikke stort, men jeg tror likevel det fikk sin betydning fordi det ble skapt dramatikk også om jordbruksoppgjøret, med fotografer og hele spetakkelet. Dermed fikk jordbruksoppgjøret også søkelyset mot seg etter de dramatiske forhandlinger på lønnssektoren. Og i går ble det altså oppnådd enighet om et forslag. Det vil gi jordbruket:

en øking av grunnpristillegget på melk med 1,5 øre pr. liter.

Det gir jordbruket årlig 21,5 millioner kroner, som skal dekkes over statsbudsjettet.

En øking av tilskuddet til flaskemelk på 2 øre pr. liter. Det gir jordbruket 6 millioner kroner. Jeg vil skyte inn her at alle disse tillegg skal dekkes over statsbudsjettet og jeg vil nevne, som jeg senere skal komme tilbake til, at Regjeringen går inn for at melkeprisene ikke skal stige, men at de tvert imot skal settes ned ved hjelp av økte subsidier.

Det vil også bli visse tillegg for sauekjøtt, flesk og egg, som samlet vil gi produsentene 11,2 millioner kroner, som også skal dekkes over statsbudsjettet. Det var Regjeringens opplegg at det meste av de 38,7 millioner kroner som jordbruket skulle få i inntektsøkning skulle dekkes over statsbudsjettet og bare delvis i form av økte priser for forbrukerne. Det skulle motvirkes gjennom økte subsidier og ved midler fra Kraftfôrfondet. Nå er det endel disputt om hvem som eier Kraftfôrfondets midler. Bøndene påstår at det er deres penger. Staten har et annet syn som den har gode grunner for. Kraftfôrfondet ble opprettet med sikte på prisregulerende virkning for jordbruket.

Den del av prisstigningen som kan ventes å skje på jordbruksvaresektoren vil, med de tiltak Regjeringen vil sette i verk, slå ut med 0,15 poeng på prisindeksen, kanskje ikke så mye. Jordbruksoppgjøret i 1961, som kom etter vårfagene, slo ut med 1,3 poeng.

Prisindeksen i mars i år var 112 poeng. Hvis vi regner med de vanlige sesongsvingninger og de ekstra subsidier som Regjeringen vil foreslå, må det regnes med at prisindeksen må kunne holdes på marsnivået, 112, året ut, kanskje ned mot 111.

Jeg har nevnt Regjeringens forsett om å øke subsidiene. Hvilke varer skal så få økte subsidier? Av praktiske og formelle grunner kan jeg her ikke gi den fulle oversikt, da Regjeringens erklæring først kan utarbeides i morgen og de økte subsidier jo må vedtas av Stortinget. Jeg har derfor tillit til at de detaljer jeg her kan

nevne blir innen denne sal. Det er de mest brukte matvarer som først og fremst trenger økte subsidier for å holde prisindeksen i tømme.

De nye subsidier vil koste 83 millioner kroner året ut. Subsidiene på margarin, som utgjør 42 øre pr. kilo, gjelder bare til 1. juni. De må forlenges året ut. Det krever 22 millioner kroner. Samlet for de mest alminnelige jordbruksvarer og for margarin blir summen således 105 millioner kroner. Økingen i produsentenes godtgjøring for melk betyr økte subsidier på 21,5 millioner kroner pr. år. For i år blir det 10,5 millioner kroner. Da er vi oppe i en samlet sum av ca. 115 millioner kroner til subsidier. Nå er det så mange usikre faktorer å ta i betraktning, bl. a. høstutbyttet for jordbruket og svingningene i importprisene, som ingen kan vite noe om eller ha noe herredømme over, at Regjeringen vil be Stortinget om å stille til disposisjon 150 millioner kroner til subsidier og prisregulerende formål.

I fjor hadde vi et elendig år for jordbruket, og prisene på jordbruksvarer nå ligger derfor over det de skulle være om det hadde vært et normalår. Blir høsten bedre i år, vil prissituasjonen bli lettere. Blir høsten like dårlig eller dårligere enn i fjor, vil situasjonen bli verre.

Det er ikke gitt noe menneske å si hvordan importprisene vil svinge. La meg her nevne et eksempel. Sukkerprisene har i de siste 14 måneder steget fra kr. 400.00 pr. tonn til kr. 1300.00. Hvis den pris vi betaler for sukker i butikkene skulle ha fulgt med i denne svingning, ville det kostet oss 62 øre mer pr. kilo enn hva det gjør i dag. Det hadde gitt et utslag i prisindeksen på 0,4 poeng. Nå er vi i den situasjon at vi har en utjamningsordning på sukker og vi har store lager. Etter den oversikt en har, kan sukkerprisen holdes der den er til september—oktober. Nå kommer også det til at det har vært endel tilløp til hamstring av sukker. Det er først og fremst den industri som bruker sukker som råvare i sin produksjon, f. eks. sjokoladefabrikkene, som kjøper inn store mengder sukker. Tendensen til hamstring kan forkorte perioden for den nåværende sukkerpris til forbruker.

Jeg vil nevne prisen på appelsiner. Jeg tar det med som en kuriositet og som et eksempel på hva man kan komme opp i. Det gjelder appelsiner fra Sør-Afrika. Etter hva jeg vet er det på denne tiden av året vanlig med appelsiner importert fra Sør-Afrika. Om man av grunner som ligger utenfor de nasjonaløkonomiske skulle ta inn appelsiner ikke fra Sør-Afrika, men fra Sør-Amerika, ville appelsinprisen bli kr. 1.00 høyere pr. kilo. Det ville gi utslag i prisindeksen på 0,28 poeng. La meg også ta eksempelet med herdet fett.

Som hvalfangstnasjon skulle vi være interessert i at prisene på herdet fett stiger på verdensmarkedet. På den annen side får våre marginfabrikker økte produksjonsomkostninger.

Jeg kan ikke legge fram erklæringen fra Regjeringen her i dag. Den er ennå ikke sluttbehandlet, og kunne ikke bli det til dette møtet, da resultatet av jordbruksforhandlingene først kom i går. Erklæringen vil komme fra Regjeringen i morgen og mye av det som står i den vil det bli Stortingets sak å ta stilling til.

Når det gjelder de forskjellige partiers stilling til denne erklæring, så vil jeg nok tro at det vil bli Høyre som får de største vanskeligheter. De borgerlige mellompartiene tror jeg stort sett vil følge Regjeringens opplegg. Men Høyre har jo i de siste par år gått mot all økt subsidiering, og en fløy av partiet står for å avskaffe alt som smaker av subsidiering. Her kan det innad i Høyre bli en drakamp mellom Libertas-fløyen og de som kaller seg de moderne folkepartister som vil kunne ryste partiet.

Statsbudsjettet for i år er lagt opp mindre ekspansivt enn det vi hadde for 1962, på grunn av vår utenriksøkonomiske stilling. Og det må også klart sies at økte bevilgninger skal dekkes på annen måte enn ved økte skatter og økte avgifter. Det er meningen at Finansdepartementet skal utarbeide en henstilling til alle departementer om å vise forsiktighet når det gjelder utgiftene.

Statsministeren siterte et utkast til den konklusjon som Regjeringens erklæring ville få. Det heter bl. a. her at de tiltakene man vil sette i verk må få gyldighet fra første halvdel av mai. Det heter videre at man ikke sikkert kan garantere mot alle former for prisøkinger. Ingen ansvarlig regjering vil kunne sende ut noen erklæring om det. Erklæringen vil uttrykke målsettingen om å holde prisindeksen mellom 111 og 112 poeng, eller i underkant av marsnivået.

Tanken om et samordnet oppgjør vant fram, og vi vil sikkert få anledning til å vurdere virkningen av dette oppgjøret, som vi fikk det etter det forrige i 1961, sa statsminister Gerhardsen til slutt. Jeg tror at vi denne gangen på en mer realistisk måte enn før har behandlet problemene, og jeg tror også at dette oppgjøret vil vise seg gunstig for lønnsinntakene når man ser alt under ett. Dette oppgjøret, slik det hittil ter seg, viser igjen betydningen av det gode samarbeid som vi har mellom den faglige og den politiske arbeiderbevegelse her i landet.

Bifall fulgte Einar Gerhardsens redegjørelse.

Dirigenten, *Marius Trana*, rettet en takk til ham på forsamlingens vegne. Klokken var nå blitt 13.10. Dirigenten foreslo en pause i forhandlingene og fastsatte onsdagens ettermiddagsmøte til kl. 14.30.

ETTERMIDDAGSMØTET ONSDAG 24. APRIL

Ettermiddagsmøtet onsdag ble satt kl. 14.30.

Protokollen fra formiddagens møte ble lest av Einar Strand, og enstemmig godkjent.

Tor Aspengren overtok dirigentplassen og ga ordet fritt til ordskifte om den faglige situasjonen.

Johan M. Bøe, Oslo, ba om å få en nærmere definisjon av forslaget når det gjaldt øretillegget. — Vi finner i forslaget punkt 1 a en forhøyelse på 20 øre timen, men i senere punkter opereres det med 14 øre. Det praktiseres ordninger utenom selve tariffen, og når det gjelder bonusordninger og ordninger med akkordavsavn og andre kombinasjoner er det grunn til å spørre om utgangspunktet skal være 20 — eller 14 øre?

Når det gjelder forslaget som helhet vil jeg på våre medlemmers vegne si at forhandlerne har gjort et godt arbeid. Forhandlerne fortjener honnør, og jeg føler meg overbevist om at forslaget vil bli godt mottatt.

P. Mentsen sa at når det gjelder punkt 1 i I, så er det helt klart. Når Bøe refererer til punkt 3 i samme romertall, så må dette punkt sees i sammenheng med punktets merknad. Her går det fram at «nærmest sammenliknbar er akkordordninger som gir en fortjeneste på minst 85 prosent av akkordfortjenesten for tilsvarende grupper i bedriften». Med denne merknad for øyet skulle tvil ikke være mulig. Problemer kan imidlertid oppstå i bedrifter der andre og tilsvarende grupper ikke har akkord. I slike tilfelle må en imidlertid kunne bruke sunn fornuft og ellers gå til andre bedrifter for å trekke sammenlikninger. For øvrig gjør jeg merksam på at når det gjelder punkt 3, har vi en protokoll av 3. mars 1958 å holde oss til. Arbeidsgiverforeningen har også bekreftet overfor oss at denne protokoll vil bli lagt til grunn ved fortolkninger om uoverensstemmelser vedrørende dette punkt. Med dette tror jeg det skulle være full dekning for det spørsmål som er reist, og mener for øvrig at forslaget har tilfredsstillende formulering. Men jeg understreker til slutt at i tvilstilfelle må en nøye konferere de protokoller som ble satt opp i 1958 vedrørende fellesforslaget av samme år.

Randi Pettersen, Oslo, ville ha merknaden i forbindelse med punkt 3 a klarere presisert. Mentsen sier at vi kan sammenlikne oss med andre bedrifter i tvilstilfelle, men så vidt jeg forstår forslaget må det være sammenlikning innen samme bedrift. Hvor skal vi innen tobakksindustrien få et sammenlikningsgrunnlag? Når det gjelder godtgjøring for helgedager vil jeg spørre om forslaget bare omfatter

A- og B-ordningen. Hvis vi som står utenfor denne ikke kommer med, får vi en dårligere utgangsstilling enn vi hadde, idet vi tidligere lå bedre an enn A- og B-ordningen.

P. Mentsen sa at han som svar på Randi Pettersens første spørsmål ville gjenta at en må bruke sunn fornuft, idet spørsmålet er det samme som ble reist av Bøe. Det er ellers riktig at tobakk-industrien isolert sett kanskje ikke har noe sammenlikningsgrunnlag, men her må en kunne se hele næringsmiddelsektoren under ett.

Når det gjelder helgedagsgodtgjøringen, er å si at hvis dere tidligere hadde en bedre ordning enn A-ordningen, så vil ikke den bli berørt. Skulle det ellers vise seg å være noen spesielle skjevheter, skal vi selvsagt ta disse opp før svar på fellesforslaget blir gitt.

Ragnvald Andersen, Bergen, mente at alle forhold tatt i betraktning var forslaget anbefalelsesverdig. Forbundsstyret hos oss har enstemmig vedtatt å gå inn for forslaget, men under forutsetning av prisstabilitet. Og det er nettopp prisstabilitet som teller ute blant medlemmene. Jeg kan ikke si meg tilfreds med det statsministeren sa på dette punkt. Han tok for mange reservasjoner. Han sa at det er sannsynlig at prisindeksen vil ligge et sted mellom 111 og 112. Dette er en svært romslig slingring, og vi vet alle hva det kan føre til hvis vi beveger oss for nær 112. Jeg kan ikke si meg tilfreds med det statsministeren sier om at ingen regjering kan gi sikre garantier. Jeg er klar over at det er en vanskelig sak og at uforutsette ting kan komme til. Været kan f. eks. som nevnt få betydning for jordbruksproduksjonen, men trass i dette kan jeg ikke forstå at vi ikke skulle kunne hankses med de innenlandske priser hva jordbruksvarer angår.

En annen ting jeg mener det er grunn til å ta opp er utdeling av aksjeutbytte. Vi opplever at bedrifter som permitterer folk på grunn av markedsforholdene tar av fonds for å dele ut utbytte til aksjonærer. En vil kanskje si at dette ikke betyr så mye for bedriftens økonomi, men psykologisk er det av største betydning. Jeg må her spørre om Regjeringen har sett på denne saken og eventuelt vil foreta seg noe i retning av utbyttestopp eller begrensning.

Når det gjelder forslagets punkt om helgedagsgodtgjøring vil jeg spørre om det blir noen egen sats for dem som har 5 dagers uke og hva kronebeløpet blir for disse.

I dagens aviser leser man med store bokstaver at tillegget blir 20 øre i timen. Lenger nede med små bokstaver kommer passusen om 14 øre i tillegg. I dag spør selv trenede tillitsmenn om det er 14 øre eller 20 øre man får. Jeg mener det var galt å offentliggjøre

forslaget. Det skaper misforståelser og uro. Gutta tror de får 20 øre mer i posen, men de fleste får 14 øre. Ikke at det er noe dårlig resultat, men vi må ikke utgi forslaget for mer enn det er.

Roald Halvorsen, Oslo, sa han ville anbefale forslaget, men føye til at når medlemmene spurte hva forslaget innebar, var han ikke selv i stand til å gi et fullgodt svar. Vi vet vi får kr. 9.00 pr. uke, men når det gjelder likelønsspørsmålet og spørsmålet om teknisk revisjon skal det forhandles senere. Dette er saker av vesentlig betydning for oss, og resultatet av dem ville fått betydning for hvordan forslaget ville blitt mottatt. Nå skal vi imidlertid først vedta og så forhandle om disse vesentlige ting.

Statsministeren sa at vi ved denne revisjon hadde fått et eksempel på riktig samarbeid mellom Regjeringen og fagbevegelsen. Det kan vel være riktig hva resultatet angår, men det er ikke riktig hva opplegget for forhandlingene angår. Kortene ble spilt i handa på motparten, og dette ga dem et overmote som var direkte ubehagelig. Neste gang få vi starte opp litt annerledes og ikke la NAF få ture fram med lockout-trusler og angstspredning i hjemmene for å tvinge fram den formen for forhandlinger de selv ønsker.

Ellers vil jeg gi honnør til LO's forhandlere. De nådde lenger enn jeg hadde våget å håpe.

Fredrik Westerlund, Hordaland, ville vite hvordan tilleggene blir beregnet for dem som hadde 42 timers uke. Om forslaget som sådant sa han at alle følte en lettelse over at en var kommet fram til et resultat. — Men det viser seg at akkordarbeiderne også denne gang blir plukket for noen øre. Når det gjelder rasjonalisering har vi fulgt den linje Regjeringen og LO har anmodet oss om, men også dette har ført til at akkordarbeiderne blir loppet. Nå er vi snart nede på det inntektsnivået som hører hjemme ved umoderne bedrifter der ingen rasjonalisering er foretatt. Vi er alle klar over at det har vært vanskelige forhandlinger, men under alle omstendigheter er det en farlig vei å gå å la akkordarbeiderne ligge tilbake. Slik det ligger an føler jeg meg ikke overbevist om at det vil bli så lett å få forslaget vedtatt.

Ellers mener jeg at vi ikke må la oss blende av NAF's erklæringer om at fortjenesten er så liten. Det kan være riktig at den er mindre enn før, men det betyr på ingen måte at den er dårlig.

Emil Reiersen, Oslo, tok utgangspunkt i Representantskapets vedtak i desember og den rammen som der ble trukket opp. — Det er en side av vedtaket fra den gang som ikke er berørt, sa han, og det er henstillingen til forbundene om å la de lavest lønte få første

prioritet ved dette lønnsoppgjøret. Nettopp denne gangen hadde de lavest lønte en følelse av at toppfagene mente det alvorlig når de sa at de ville gå inn for dem. Forhåpningene har vært store, men de er langt fra innfridd. Forslaget til oppgjør i dag er like urettferdig som tidligere oppgjør. Det er eksempler nok som til overmål kan belyse urettferdighetene. De time- og ukelønte får 20 øre timen, det er kr. 9.00 pr. uke. Akkordarbeiderne får 14 øre innregulert i akkordene. Disse kan se fram til lønnsglidning, noe de time- og ukelønte ikke kan.

En tillitsmann sa til meg i dag at en måtte huske at time- og ukelønte hadde fått 42 prosent mer enn akkordbetalte. Regnestykket er riktig, men det er ikke imponerende 42 prosent en skal leve av, men 6 øre timen som er realiteten i regnestykket.

Ser en på godtgjøringen for bevegelige helgedager vil de lavest lønte her ikke oppnå mer enn kr. 47.00 pr. dag. Disse kr. 47.00 står som garanti i de aktuelle 4 år framover. De som har time- og ukelønn vil med andre ord stå på kr. 47.00 helt fram til 1967. De toplønte vil imidlertid alt neste år få et betydelig tillegg og nye tillegg i 1965 og 1966. Er slikt rettferdig?

For min egen del hadde jeg håpet at vi innen 3 prosent-rammen kunne ha overført langt mer til de timelønte. Hadde vi redusert tillegget på akkordene og overført det til timelønte slik at denne gruppen hadde fått 20 kroner mer i uken, ville det ha kostet samfunnet mye mindre enn det oppgjøret vi er kommet fram til i dag. På vegne av de lavest lønte vil jeg uttrykke min store skuffelse over den karakter lønnsoppgjøret har fått. Jeg finner ingen grunn til å reise rundt i landet og anbefale det.

Erik Eriksen, Oslo, viste til punktet om tarifferte akkordnormaler og akkordgrunnlag og ville spørre om forslaget også omfattet avtaler på den enkelte bedrift. Han viste ellers til et eksempel hvor en bedrift krevde 20 prosent nedslag på en akkord. Her hadde NAF grepet inn og slått fast at akkorden gjaldt så lenge den var avtalt, til 31. mai. Men etter den tid kunne bedriften ta opp nye forhandlinger og da med tanke på reduksjon. Jeg vil derfor spørre hva som kan gjøres for å forhindre at bedrifter sier opp avtaler og reduserer dem.

Ellers vil jeg samlet sett gi forslaget min anbefaling, selv om jeg gjerne hadde sett at det hadde falt noe mer på de timelønte.

Ingvald Hansen, Oslo, ba om at en for framtiden ikke skiftet ut lønns- og prisministeren umiddelbart før en tariffrevisjon. Vi har opplevd det flere ganger nå. Jeg tror det er en fordel at en blir litt

varm i trøya før en opptrer som lønns- og prisminister. På forhånd bør en i hvert fall ha kontaktet fagbevegelsen om de sentrale spørsmål. Norsk fagbevegelse har til i dag handlet under fullt ansvar og i samsvar med landets økonomiske evne. Derfor ville det være en fordel om lønns- og prisministeren konfererte med fagbevegelsen slik at en sto på samme linje.

Når det gjelder forslaget til avtale er det bare å si at det er all grunn til å gi forhandlingsutvalget den aller største honnør. Med det utgangspunktet en hadde, kunne en knapt håpe på et så godt forslag som det en har fått. For fagbevegelsen ville det bety enormt mye om vi nå kunne komme fram til et enstemmig vedtak. Det er selvsagt nyanser i meningene om forslaget, men ett står fast: Vi slapp det vi reagerte så sterkt mot i 1958, lønnsnemnd med prosentoppgjør. En kan vel også si at det aldri tidligere er lagt fram et forslag som er så nær opp til den ramme Representantskapet har trukket opp.

Harald E. Olsen trodde at forslaget ville bli godt mottatt i Vestfold og Telemark. Næringslivet der har fått merke de vanskelige konjunkturer og lønnstakerne er klar over det. Det som imidlertid bekymrer oss er at det under forhandlingene ikke blir vist det nødvendige alvor. Man betrakter streik som umulig for i siste omgang regner alle med lønnsnemnd. Vi må få klarhet i at det er alvor om forslaget blir nektet vedtatt.

Jeg må ellers si meg enig med Andersen i at statsministeren tok for mange forbehold når det gjaldt prisstabilitet. Vi vet nå at fiskerne, handelen og service-yrkene kommer inn i bildet. Her har jeg ikke inntrykk av at alle vil ta de hensyn til situasjonen som statsministeren forutsetter. Et enkelt eksempel: En avis spør hvorfor prisene hos barbereren stiger. Til svar får den at barbereren kan ta den pris han vil, bare ikke prisen er åpenbart urimelig. Hva som er urimelig måtte i så fall avgjøres av en rett. Jeg mener at en må passe på at det ikke på område etter område blir umotiverte prisøkinger. Det kan slå ut i forhold som vi ikke er tjent med. Også på områder som jeg har nevnt her må vi få prisstopp.

P. Mentsen svarte på endel innlegg, og sa bl. a. at når det gjelder likelønsspørsmålet, hadde en med det oppgjør som nå var foretatt, for 80 prosent av de kvinnelige medlemmer hos Norsk Arbeidsgiverforenings bedrifter fått en så god retningsviser at han mente en skulle kunne nå fram til tilfredsstillende ordninger for de grupper som står igjen.

Når det gjelder de som har 42 timers uke, er å si at alle tillegg

skal beregnes på grunnlag av 45 timers uke. Det vil altså si at de med kortere arbeidstid enten det er 40 timer eller 42 timer, må få et forholdsvis høyere tillegg, idet timetillegget sammenlagt på dagtid skal utgjøre kr. 9.00 pr. uke.

Til Eriksens spørsmål om tarifferte akkordnormaler og akkordgrunnlag er å si at punktet omfatter alle avtaler på en bedrift som det er opprettet protokoll om og som er tilknyttet faste ordninger. Her er det igjen grunn til å minne om protokollen av 3. mars 1958 som klargjør dette nærmere. Det konkrete eksempel Eriksen nevner, hvor en bedrift vil redusere akkordutbyttet i en avtale, fanges inn av dette. Noen reduksjon ved avtalens utløp kan ikke finne sted, uten at det er forhandlet om dette på forhånd.

Einar Gerhardsen viste til enkelte representanter som ikke var fornøyd med hans uttalelser om mulighetene for prisstabilitet framover.

Ragnvald Andersen sa vi visste hva det ville bety hvis indeksen svingte for nær opp under 112. Jeg forstår hva han sikter til, men hverken jeg eller Regjeringen vil trekke dette forholdet inn i denne sammenheng. Det er også sagt at svingningen mellom 111 og 112 i indeksen er for stor. En måte å unngå det på er jo å sløyfe tallet 111. På den annen side: med den prisutvikling vi har hatt de siste årene, er det da vel ingen som tror at noe menneske på håret kan forutsi hva indeksen vil ligge på i framtiden. De forbehold jeg har tatt går klart fram av mitt sitat, og jeg vil vise til dette. Det Regjeringen gjør er å fremme konkrete tiltak som vil holde indeksen i underkant av hva den er i dag. Ingen kan forlange at en ansvarlig regjering skal gjøre mer. En kan heller si at vi har gått for langt som vi har.

Mer til subsidier, vil noen kreve. Men en skal være klar over at bare for å subsidiere bort et eneste poeng på indeksen må en ut med fra 100—175 millioner kroner. Nå foreslår vi nye 150 millioner kroner i tillegg til de 700 millioner som alt går inn i subsidieordningen. Vi nærmer oss med andre ord milliarder, og det går ikke bare å ta nye hundreder av millioner ut av lufta.

Det en bør kunne trekke ut av det jeg har sagt er at Regjeringen vil sette alt som er forsvarlig inn på å sikre en stabil prisutvikling. Men det kan skje ting som vi ikke aner noe om i dag eller har noe herredømme over. Det som imidlertid står fast er at Regjeringen har gått langt for å yte bidrag til en gunstig atmosfære om dette tariffoppgjøret.

Når det gjelder spørsmålet om aksjeutbytte er å si at vi alt i dag har begrensninger gjennom loven. Bedriftene har ikke så mange

muligheter i dag og eksempler som er trukket fram tror jeg ikke gir noe helhetsbilde. Regjeringen har imidlertid tatt saken opp. Vi vil følge utviklingen, skaffe oversikter over utbyttet, og viser det seg at det er disponert uansvarlig, vil vi overveie ytterligere begrensning av utbyttet.

Halvorsen mente at det kanskje under forhandlingene, men ikke under opplegget, hadde vært godt samarbeid mellom LO og Regjeringen. Jeg vil ikke kommentere dette, men Halvorsen ga honnør til forhandlerne, og det vil jeg gjerne slutte meg til. Jeg tror det er gjort godt arbeid under disse forhandlingene. Det er nok å gå tilbake til lørdag før palmesøndag. Da sto arbeidsgiverne på 7—8 øre og LO på 21—22 øre. Resultatet ble 20 øre. Det mer enn noe annet viser at det ble gjort godt arbeid.

Men selv om Regjeringen ikke har kunnet og ikke har ønsket å blande seg opp i oppgjøret, tror jeg at LO under de vanskelige forhandlingene har hatt sterk støtte i bevisstheten om at Regjeringen er av deres egne. Jeg tror også at motparten har arbeidet under dette inntrykk.

Konrad Nordahl takket for en saklig diskusjon. Når det gjelder Einar Gerhardsens deklarasjon må jeg si at jeg godt forstår at Regjeringen ikke kan gå lenger. Med de beløp Regjeringen mener å få til disposisjon til subsidier vil indeksen kunne holdes på om lag 111,5 hvis ikke helt ekstraordinære forhold inntreffer. Derfor vil jeg si meg tilfreds med erklæringen.

Når det gjelder debatten har en tydelig merket at det er to typer lønnstakere representert her på møtet. Det er de timelønte og de akkordbetalte. Noen har gitt uttrykk for misnøye med at de akkordlønte har fått mindre enn 20 øre, og Reiersen har i dette tilfelle betraktet seg som talsmann for de timelønte og ment at fordelingen av lønnstilleggene i større utstrekning burde ha kommet denne gruppe til gode. En kan selvfølgelig være enig med Reiersen, men det er nå engang slik at vi også skal ha et forslag vedtatt. Erfaringen fra 1961 da noen fikk mye og andre lite, er ikke de beste. Vi vil ikke ha den situasjonen opp igjen, iallfall ikke så snart etter. Jeg tror ikke vi ville hatt noen sjanse til å få forslaget vedtatt hvis vi hadde gått til en annen fordeling. Og resultatet er stort sett i overensstemmelse med våre krav om likt for alle.

Når vi måtte fire noe på akkordene gjorde vi det med tanke på de mulighetene en der har til å ta igjen. Jeg tror det er et rettfærdig forslag så langt en kunne komme under et fellesoppgjør. Til Reiersen er ellers å si at de timelønte aldri hadde klart 20 øre hvis de skulle ha forhandlet hver for seg. Da ville resultatet blitt prolonga-

sjon eller svært lite i tillegg. Og dette fordi mange industrier av produksjonsmessige grunner ikke hadde noe mot en stopp på 2—3 måneder.

Når det gjelder helgedagsgodtgjøringen for dem som har 5 dagers uke, er det en lapsus at dette ikke er kommet med i forslaget. Dette vil imidlertid bli tatt opp og rettet på.

Med dette vil jeg ta opp forslaget fra Sekretariatet om å anbefale forslaget.

Voteringen:

Forslaget ble vedtatt mot 2 stemmer.

Ettermiddagsmøtet ble hevet kl. 16.10.

MØTET TORSDAG 25. APRIL

Møtet torsdag ble satt kl. 9.30 med *Tor Aspengren* som dirigent. *Thorleif Andresen* leste protokollen for ettermiddagsmøtet onsdag. Protokollen ble enstemmig godkjent.

Marius Trana overtok som dirigent, og en gikk over til å behandle beretningen for 1962.

Under avsnittet «Tariffsituasjonen» ba *Paul Engstad* representantene rette «10 uker» til «13 uker» på side 74.

Erling Christiansen, Drammen, forlangte ordet til kapitlet «Komitéer, utvalg, råd og styrer». Det er punktet «Industrielt demokrati — Koordinasjonskomité for forskning vedrørende industrielt demokrati» jeg vil ta opp. Vi har under dette oppgjøret fått erfare arbeidsgivernes steile holdning og skjønner hvor berettiget det er å komme de bedriftsøkonomiske forhold nærmere inn på livet. Med Aspengren-komiteén som utgangspunkt har det vært livlige diskusjoner blant medlemmene og interessen er stor. Det er derfor et sterkt ønske om å forsere dette med industrielt demokrati, og jeg tillater meg å sette fram dette forslaget:

«Representantskapet gir sin tilslutning til at våre faglige og politiske organisasjoner snarest treffer tiltak med sikte på gjennomføringen av industrielt demokrati. Felleskomiteén nedsatt av LO og DNA's samarbeidskomité gis i oppdrag snarest å utarbeide retningslinjer til løsning av kravet om medbestemmelsesrett i vårt bedriftsliv.»

Tor Aspengren sa det ikke var noe nytt i det framsatte forslaget. Dessuten passer det ikke å ta det opp under dette punktet.

Ellers skal en være forsiktig med å snakke om den voldsomme interessen for denne saken. Noen oppgaver har vi fått inn, men vi har måttet utsette fristen to ganger. Jeg foreslår at forslaget blir oversendt Sekretariatet.

Beretningen ble så tatt opp til votering og enstemmig vedtatt.

Det ble også enstemmig vedtatt å oversende Christiansens forslag til Sekretariatet.

En gikk så over til å behandle regnskapene. *Marius Trana* refererte dem.

Revisjonssjef *Ingemund Haugen* leste revisjonsberetningen.

Regnskapene ble enstemmig godkjent.

Saklista punkt 6.

ANSETTELSE AV DISTRIKTSSEKRETÆRER

Dirigenten refererte innstillingen fra Sekretariatet, slik:

A. Landsorganisasjonens distriktskontor i Kirkenes.

Da sekretær *Jakob Grava*, lederen av LO's distriktskontor i Kirkenes, i Sekretariatets møte 14. januar ble ansatt som leder av LO's distriktskontor i Tromsø, ble stillingen i Kirkenes ledig.

Etter å ha konferert med sekretær *Ronald Bye* i Arbeidernes Ungdomsfylking, ble han i Sekretariatets møte 11. februar ansatt som leder av LO's distriktskontor i Kirkenes. Han overtar stillingen fra 1. mai d.å.

Innstilling:

Representantskapet godkjenner Sekretariatets ansettelse av *Ronald Bye* som leder av LO's distriktskontor i Kirkenes.

B. Landsorganisasjonens distriktskontor i Tromsø.

Lederen av LO's distriktskontor i Tromsø, *Alf Olsen*, fylte 65 år 3. juni 1961, men har fortsatt i stillingen inntil videre. I Sekretariatets møte 14. januar d.å. ble lederen av LO's distriktskontor i Kirkenes, *Jakob Grava*, ansatt som leder av LO's distriktskontor i Tromsø. Han overtar stillingen i Tromsø fra 15. mai d.å.

Innstilling:

Representantskapet godkjenner Sekretariatets ansettelse av *Jakob Grava* som leder av LO's distriktskontor i Tromsø.

C. Landsorganisasjonens distriktskontor i Trondheim.

I Sekretariatets møte 4. mai d.å. ble lederen av LO's distriktskontor i Trondheim, *Birger Breivik*, ansatt som administrativ leder av LO-skolen, Sørmarka. Stillingen som leder av LO's distriktskontor i Trondheim er dermed ledig. Stillingen er avertert, og søknadsfristen er satt til 15. mai.

Innstilling:

Sekretariatet får fullmakt til å ansette ny leder av distriktskontoret i Trondheim.

Arthur Blix, Finnmark, ville ha forklart hvordan ansettelsen ved Kirkenes-kontoret hadde foregått. Tidligere praksis har vært å lyse stillingene ledig gjennom fagbladene slik at det står åpent for alle å søke. Det virket rart på oss da vi kunne lese i avisene at Sekretariatet uten videre hadde tilsatt sekretær. Ellers vil jeg understreke at personen som er ansatt ikke har noe med dette spørsmål å gjøre.

Thorleif Andresen sa at en hadde håpet å få en kombinasjon mellom Kirkenes-kontoret og AOF-sekretæren for Tromsø. Senere viste dette seg umulig på grunn av de restriksjoner som påhviler bevilgninger fra staten til AOF's opplysningsvirksomhet. Det var da klart at vi måtte ha et Kirkenes-kontor, og i administrasjonen drøftet vi muligheten av å finne fram til en mann som også kunne ta opplysningsarbeidet. At det kunne bli reist kritikk var vi forberedt på, men vi mente vi hadde dekning for å gå til ansettelse og siden få Representantskapets godkjenning. I Ronald Bye mener vi å ha funnet en god løsning på kombinasjonen av det faglige arbeid og opplysningsarbeidet.

Innstilling på Ronald Bye ble så tatt opp til votering og enstemmig vedtatt. Det samme ble tilfelle for innstillingen på Jakob Grava som leder av LO's distriktskontor i Tromsø.

Odd Helland, Trondheim, tok ordet til innstillingen om ny leder av distriktskontoret i Trondheim. Jeg har ikke noe mot innstillingen, men ber om at tillitsmennene der oppe får et ord med i laget ved ansettelsen. Vi kan ha tips å gi Sekretariatet. Jeg vil også spørre om vi alt nå kan få lest listen over søkere.

Thorleif Andresen sa at noen liste over søkerne kunne ikke leses opp, bl. a. av den grunn at søknadsfristen ikke løp ut før 15. mai. En annen ting er at når vi ansetter folk, prøver vi alltid å vurdere saken sammen med de aktuelle tillitsmenn. Men binde oss helt kan vi selvfølgelig ikke. Jeg tror det ville være uheldig om listen over søkere skulle sendes til behandling på de aktuelle steder, men Helland kan være sikker på at vi skal sette oss i forbindelse med Trondheim i denne saken.

Innstillingen ble så tatt opp til votering og enstemmig godkjent.

Dermed erklærte dirigenten seg ferdig med den oppsatte dagsorden og overlot plassen til formannen.

Konrad Nordahl takket dirigentene for utmerket ledelse av Representantskapets møte. At vi ble så tidlig ferdig har vi dere å takke

for. I samsvar med vanlig praksis foreslår jeg at dirigentene hver får kr. 50.00 for sin ekstra innsats under møtet.

Dette ble vedtatt.

Dermed er vi ferdig med dagsordenen for Representantskapets møte denne gang, sa Nordahl. Han kom imidlertid inn på en forespørsel om helgedagsgodtgjøringen for dem som arbeider 5 dagers uke. De som har 5 dagers uke har en litt høyere godtgjøring, og det er en lapsus at dette ikke er kommet med i forslaget. Jeg har snakket med direktør Østberg i NAF om saken over telefon i dag morges, og han sa han var klar over denne lapsus. Men fra Kristi Himmelfartsdag i 1964 gjelder samtlige nye prosentberegninger, og satsene blir forhøyet. Det vil bli gitt nærmere og skriftlig beskjed til forbundene om dette.

Det er viktige saker dette representantskapsmøte har tatt stilling til, og jeg tenker da først og fremst på stillingen Representantskapet tok til det anbefalte forslag. Jeg vil henstille til forbundene å ta i bruk sine tillitsmenn i størst mulig utstrekning for å gjøre forslaget kjent blant medlemmene før avstemningen. LO får en rekke henvendelser om å dekke foredrag og redegjørelser, og mange har vi tatt og kommer vi til å ta, men det er umulig å imøtekomme alle. Forbundene må ta det vesentlige av dette meget viktige opplysningsarbeid.

Einar Strand leste protokollen fra møtet. Den ble godkjent. Deretter ble LO's representantskaps møte hevet kl. 10.30.

Rundskriv B. 13.

TIL FORBUND OG MEDLEMMER

Som Landsorganisasjonens medlemmer sikkert er oppmerksom på har tariffsituasjonen i år vært en av de vanskeligste vi har hatt siden mellomkrigsårene.

Norsk Arbeidsgiverforening inntok allerede i fjor høst det standpunkt at tariffavtalene i 1963 burde fornyes uten noen generelle lønnstillegg. Dette standpunkt, som ble referert på LO's representantskapsmøte i desember i fjor, kunne ikke aksepteres verken av Landsorganisasjonen eller de tilsluttede forbund. En forsøkte så forbundsvise forhandlinger, uten at disse førte til noe resultat, da NAF ikke ville gjøre noe for å komme til enighet med de enkelte forbund.

Da de forbundsvise forhandlinger for aprilfagene ble resultatløse, besluttet LO's sekretariat i møte 11. mars å foreta plassoppgjørelse for en del av de tariffavtaler som hadde utløp 31. mars.

På ekstraordinær generalforsamling 20. mars besluttet Norsk Arbeidsgiverforening å si opp til lockout for de fleste aprilfag.

På et møte hos Statsministeren 22. mars ble det klart at Norsk Arbeidsgiverforening var villig til å gå med på et generelt lønnstillegg, men bare på det vilkår at det ble et fellesoppgjør som omfattet samtlige tariffavtaler som løp ut i 1963.

Den nye situasjon ble behandlet i Sekretariatet og tariffrådet den 25. mars, hvor det var enighet om å forhandle om et fellesoppgjør hvis en kunne oppnå et generelt lønnstillegg. På dette grunnlag kom så mekling i stand.

Den 4. og 5. april var det mekling om de generelle krav, uten at det var mulig å oppnå enighet. LO's forhandlingsutvalg krevde derfor meklingen brutt, og i Sekretariatets møte 8. april ble det besluttet at arbeidstans skulle inntre fredag 19. april ved den ordinære arbeidstids slutt. Norsk Arbeidsgiverforening besluttet så at den lockout som var varslet skulle iverksettes fra samme dato. Noe senere ble det gjort kjent at Riksmeglingsmannen ville innkalle til nytt meklingsmøte onsdag 17. april.

Tidligere på dagen 17. april besluttet Norsk Arbeidsgiverforening at det skulle sies opp til lockout for mai-fagene.

Den avbrutte mekling ble gjenopptatt 17. april om kvelden og fortsatte til søndag 21. april om morgenen, da Riksmeglingsmannen meddelte at han ville framsette forslag. Dette forslag ble straks behandlet av LO's sekretariat, som enstemmig besluttet å anbefale det.

På representantskapsmøte i Landsorganisasjonen 24. april ble det mot to stemmer besluttet å anbefale medlemmene å stemme for forslaget. Både Sekretariatets og Representantskapets anbefaling var avhengig av en erklæring fra Regjeringen om et stabilt prisnivå i den kommende tariffperiode. På representantskapsmøtet ble det avgitt en muntlig erklæring av Statsministeren, og senere har Regjeringen vedtatt en erklæring som må anses tilfredsstillende.

Når det gjelder lønnstilleggets størrelse, gir dette i gjennomsnitt om lag 2.5 prosent på lønningene. For de lavest lønte gir forslaget mer. Det kan opplyses at for kvinnene betyr forslaget om lag 3.5 prosent lønnsøkning. Dette skyldes naturligvis at kvinnene stort sett er lavtlønte uansett hvilket fag eller industri de arbeider i.

Nedenfor blir det i korte trekk redegjort for forslagens innhold. Slik den økonomiske situasjon har utviklet seg, er det to ting som er avgjørende for at Sekretariatet og Representantskapet anbefaler forslaget. Det var erklæringen om et stabilt prisnivå og opprettholdelse av full sysselsetting. LO's representantskapsmøte i desember i fjor understreket meget sterkt at det var av særlig betydning at det ble ført en politikk som sikret arbeidsplassene og holdt produksjonen oppe.

Vi viser til meklingsforslaget, og gir med dette følgende merknader til det:

Som det går fram av innledningen, gjelder meklingsforslaget alle tariffavtaler som har utløpstid i 1963, og som det ikke er gjort unntak for i merknaden.

Ad I. Lønninger.

Disse punkter er så vidt klare at det ikke skulle være nødvendig med noen særskilte merknader, bortsett fra punkt 4, «Tarifferte akkordnormaler . . .». Imidlertid har vi en protokoll om dette av 3. mars 1958 vedrørende samme bestemmelse, som var tatt inn i fellesforslaget samme år, sålydende:

«Denne bestemmelse er således å forstå at regulering foretas av:

- a. Akkordnormaler fastsatt i organisasjonsmessig opprettede tariffavtaler.

- b. Akkordnormaler fastsatt i bedriftsmessig opprettede særavtaler innenfor tariffområder hvor hovedoverenskomsten ikke fastsetter noen akkordnormal.

- c. Akkordnormaler fastsatt i bedriftsmessig opprettede særavtaler i samsvar med hovedoverenskomstens bestemmelse herom, selv om denne også har generell akkordnormal.

Hvor bedrifter innen et overenskomstforhold med akkordnormal(er) i hovedoverenskomsten måtte anvende andre tall enn overenskomstens akkordnormal(er), foreligger ikke plikt til å regulere disse tall.»

Denne protokoll får anvendelse for tariffoppgjøret i år.

Ad II. Godtgjørelse for helligdager.

I *A-ordningens punkt A*, voksne kvinner, er det slått fast at de skal ha samme godtgjørelse for bevegelige helligdager som den som er bestemt for 1. og 17. mai ved lov, med virkning allerede fra Kristi Himmelfartsdag i år. For øvrig er reglene så vidt klare at det ikke skulle være nødvendig med noen nærmere kommentarer.

I *punkt B*, voksne menn, går det fram at prinsippet om full betaling for helligdagene i samsvar med Lov om 1. og 17. mai også er løst for menn. Imidlertid blir det her en opptappingsperiode i 4 trinn, slik at full dekning først inntreffer i 1967. Den ordning som skal gjelde fra og med Kristi Himmelfartsdag i år til og med 2. påskedag neste år, er en sats på kr. 47.00 pr. dag. I bedrifter med 5 dagers uke og 9 timers dag er satsen kr. 50.00 pr. dag. Fra og med Kristi Himmelfartsdag 1964 går en så over til prosentuell opptapping i samsvar med punktene a, b, c og d.

I *punkt C*, unge arbeidere og lærlinger, mannlige og kvinnelige, er det fastsatt at satsen for helligdager skal være kr. 23.00 pr. dag. I bedrifter med 5 dagers uke og 9 timers dag blir satsen kr. 24.50.

Merknadens *punkt 1* til helligdagsgodtgjørelsen er en sikringsbestemmelse for garantert minsteutbetaling. *Punkt 2* er en sikringsbestemmelse for tilsvarende regulering av helligdagsgodtgjørelsen hvis det gjennomføres generelle lønnsreguleringer.

Punkt 3 a og b i merknaden er en bestemmelse som tidligere gjaldt innenfor forskjellige tariffområder. Den er nå gjort generell. For øvrig mener vi at formuleringene om helligdagsgodtgjørelsen er så vidt klare at det ikke trengs noen nærmere kommentarer.

Når det gjelder *B-ordningen* for helligdagsgodtgjørelsen, gjør vi merksam på at den er tilsvarende tilpasset og forhøyet med 3 øre pr. time. Endringene går for øvrig tydelig fram av meklingsforslaget.

Vi peker til slutt på at når det gjelder godtgjørelse for bevegelige helligdager, er den ved denne tariffrevisjon *prinsipielt løst i sin helhet*.

Ad III. Teknisk revisjon.

Av dette avsnitt går det fram at samtlige forbund har anledning til å få teknisk revisjon av tariffavtalene. Vi peker imidlertid på de frister som er satt for krav om forhandlinger om de ting som ønskes behandlet. Likeså gjør vi merksam på at det neppe vil ha noen hensikt å fremme krav om teknisk revisjon som får økonomisk betydning.

Ad V. Likelønnsspørsmålet.

I samsvar med Rammeavtalen av 1961 er det nå foretatt teknisk endring av tariffavtalene og gruppeinndelinger, samt første trinn i den lønsmessige tilpassing for de grupper og områder som er nevnt i dette avsnitts punkt 1. Dette gjelder for om lag 80 prosent av det antall kvinnelige arbeidere som er sysselsatt i bedrifter tilsluttet Norsk Arbeidsgiverforening.

I avsnittets punkt 2 er det fastsatt hvordan det skal forholdes for de øvrige områders vedkommende hvor spørsmålet ikke ble løst ved denne tariffrevisjon.

Hvor stort det lønsmessige utslag vil bli for kvinnene som følge av opptrappingen i likelønnssaken, er det umulig å foreta noen beregning av på det nåværende tidspunkt. Det kan en først få oversikt over når det er gått en tid. Alle forhold tatt i betraktning mener vi at løsningen er tilfredsstillende, og den er foretatt i samsvar med de retningslinjer som ble trukket opp i «Rammeavtalen».

For øvrig viser vi til de spesielle protokoller og kommentarer om likelønnsspørsmålet som de interesserte forbund sender med meklingsforslaget.

Sluttmerknader.

For ordens skyld gjøres merksam på at varigheten av alle tariffavtaler som forslaget omfatter, forlenges med 1 år fra de respektive avtalers utløpstid.

Hvis forslaget blir vedtatt av medlemmene, skal lønnstilleggene gjelde fra 16. april 1963 for samtlige som kommer inn under fellesforslaget.

I samsvar med vanlig praksis, skal avstemningen foregå ved uravstemning. De nærmere regler for denne avstemningsmetode er det overlatt til de enkelte forbund å bestemme.

Resultatet av avstemningen må være Landsorganisasjonen i hende *tirsdag 14. mai kl. 9.00 morgen*.

KONRAD NORDAHL

P. MENTSEN

RIKSMEGLINGSMANNENS FORSLAG VEDRØRENDE TARIFFOPPGJØRET 1963

mellom

NORSK ARBEIDSGIVERFORENING OG LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Alle tariffavtaler som gjelder for medlemmer av NAF og som har utløpstid i 1963 forlenges 1 år fra de respektive tariffavtalers utløpstid med de endringer partene ved forhandlinger er blitt enige om, og ellers med følgende endringer og tillegg:

Merknad:

Unntatt fra meglingsforslaget er tariffavtalene med Norsk Sjømannsforbund og Norsk Losforbund for innenriksfarten, med Norsk Transportarbeiderforbund og Norsk Jernbaneforbund for rutebilselskaper utenfor Oslo, og funksjonæravtalene for Norsk Hydro med Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund, Norsk Kommuneforbund, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer og Norsk Jernbaneforbund.

I. LØNNINGER

- 1) a. Alle normallønnssatser, minstelønnssatser og personlige lønninger forhøyes med 20 øre pr. time for alle voksne arbeidere, — kfr. pkt. 3, a.

- b. Tillegget på 20 øre pr. time skal være kr. 9.00 pr. uke for ukelønne, kr. 39.00 pr. måned for månedslønne og kr. 468.00 pr. år for årslønne.
- 2) I gjeldende akkordtariffer, faste akkorder og prislister innreguleres et tillegg på 14 øre pr. time. Som beregningsgrunnlag anvendes akkordfortjenesten i 4. kvartal 1962, eller en annen periode hvis partene blir enige om det.
- 3) a. Produksjonspremieordninger, bonusordninger, ordninger med akkordavsnitt samt ordninger med fastlønn eller individuell lønnsfastsettelse av en slik størrelse at de nærmest må sammenliknes med akkord, reguleres slik at den samlede fortjeneste stiger med 14 øre pr. time.

Merknad:

Nærmest sammenlignbar med akkord er ordninger som gir en fortjeneste på minst 85 prosent av akkordfortjenesten for tilsvarende grupper i bedriften.

- b. For øvrige slike ordninger skal timelønnsforhøyelsen gjelde.
- 4) Tarifferte akkordnormaler og akkordgrunnlag forhøyes med 14 øre pr. time.
- 5) Ved frie avtaleakkorder som det forhandles om på arbeidsplassen, skal 14-ørestillegget holdes utenfor og betales i tillegg pr. arbeidet time hvis partene ikke blir enige om innregulering.
- 6) Tilleggene for unge arbeidere fastsettes til halvparten av de tillegg som er fastsatt ovenfor for voksne arbeidere. Beregningsgrunnlaget er det samme. De organisasjoner som er parter i tariffavtalen har innen 27. april 1963 adgang til å avtale andre ordninger.
- 7) For de arbeidere som etter lov eller tariffavtale har en annen arbeidstid enn 45 timer pr. uke, er beregningsgrunnlaget for de i I nevnte tillegg 45 timer.

Merknad til I:

For verkstedsindustrien og papirindustrien henvises til egne tilpassingsprotokoller.

II. GODTGJØRELSE FOR HELLIGDAGER

1) A-ordningen.

A. Voksne kvinner.

Voksne kvinner utbetales for bevegelige helligdager samme godtgjørelse som for 1. og 17. mai.

Den godtgjørelse som det enkelte år utbetales for 1. og 17. mai, gjelder for alle bevegelige helligdager fra og med Kristi Himmelfartsdag samme år til og med 2. påskedag det påfølgende år.

Godtgjørelsen utbetales for det antall timer som ville vært ordinær arbeidstid på vedkommende dag.

Godtgjørelsen reduseres forholdsmessig hvis det etter gjeldende arbeidsordning ved bedriften drives med innskrenket arbeidstid på vedkommende ukedag.

Denne ordning gjøres gjeldende fra og med Kristi Himmelfartsdag 1963.

B. Voksne menn.

Voksne menn utbetales for bevegelige helligdager fra og med Kristi Himmelfartsdag 1963 til og med 2. påskedag 1964 kr. 47.00 pr. dag.

Deretter utbetales godtgjørelsen for de bevegelige helligdager etter følgende regler:

- a. Fra og med Kristi Himmelfartsdag 1964 til og med 2. påskedag 1965 utbetales som godtgjørelse for bevegelige helligdager 85 prosent av godtgjørelsen for 1. og 17. mai 1964.
- b. Fra og med Kristi Himmelfartsdag 1965 til og med 2. påskedag 1966 utbetales som godtgjørelse for bevegelige helligdager 90 prosent av godtgjørelsen for 1. og 17. mai 1965.
- c. Fra og med Kristi Himmelfartsdag 1966 til og med 2. påskedag 1967 utbetales som godtgjørelse for bevegelige helligdager 95 prosent av godtgjørelsen for 1. og 17. mai 1966.
- d. Fra og med Kristi Himmelfartsdag 1967 utbetales for de bevegelige helligdager samme godtgjørelse som for 1. og 17. mai.

Den godtgjørelse som det enkelte år utbetales for 1. og 17. mai, gjelder for alle bevegelige helligdager fra og med Kristi Himmelfartsdag samme år til og med 2. påskedag det påfølgende år.

- e. Godtgjørelsen utbetales for det antall timer som ville vært ordinær arbeidstid på vedkommende dag.

Godtgjørelsen reduseres forholdsmessig hvis det etter gjeldende arbeidsordning ved bedriften drives med innskrenket arbeidstid på vedkommende ukedag.

C. Unge arbeidere og lærlinger, mannlige og kvinnelige, utbetales fra og med Kristi Himmelfartsdag 1963 kr. 23.00 pr. bevegelige helligdag.

D. 1. avsnitt av punkt 2 i den någjeldende avtale om godtgjørelse for bevegelige helligdager bortfaller.

Merknader:

1) Ingen arbeider skal på grunn av reglene i punkt 2 A og 2 B få utbetalt mindre enn kr. 47.00 pr. helligdag for menn og kr. 34.32 for kvinner.

Som følge av gjennomførelsen av likelønnsprinsippet er aldersgrensen for oppnåelse av lønn som voksen arbeider for kvinner hevet fra 17 eller 18 til 19 år. Dette skal ikke medføre at kvinnelige arbeidere som hadde helligdagsgodtgjørelse som for voksne kvinner i påsken 1963, får en helligdagsgodtgjørelse mindre enn kr. 34.32.

2) Hvis det gjennomføres generelle lønnsreguleringer, skal godtgjørelsen for de bevegelige helligdager reguleres tilsvarende inntil lønnsreguleringen har fått virkning for godtgjørelsen for 1. og 17. mai.

3) a. I tillegg til den betaling vedkommende arbeider skal ha etter overenskomsten, utbetales skiftarbeidere for hvert fulle skift på helligdager som faller på en ordinær uke- dag, kr. 15.00. Det regnes inntil 3 skift pr. helligdag. Som regel regnes tiden fra kl. 22.00 før vedkommende helligdag til kl. 22.00 på helligdagen, eventuelt siste helligdag.

Ovennevnte bestemmelse gjelder i den utstrekning følgende dager faller på en ordinær uke- dag:

Nyttårsdag, skjærtorsdag, langfredag, 2. påskedag, Kristi Himmelfartsdag, 2. pinsedag samt 1. og 2. juledag.

Feriegodtgjørelse beregnes av ovennevnte kr. 15.00, derimot ikke skift- eller overtidsprosenter.

b. Skiftarbeidere som mister skift foran høytider på grunn av arbeidstidsbestemmelsene i Arbeidervernloven, skal ha godtgjørelse for disse skift som for en helligdag. Hvis det tapes en del av skiftet på disse dager, skal godtgjørelsen være forholdsvis etter den tid de taper.

Merknad:

I § 10, VI, i tariffavtalen for papirindustrien opprettholdes punktene 8 og 9, dog således at satsen kr. 13.52 forhøyes til kr. 15.00.

2) B-ordningen.

I tidligere avtale, punkt 1, utgår ordene: «når disse faller på en ukedag som etter fast arbeidsordning i bedriften ellers ville vært vanlig virkedag».

I punkt 2 a) inntas følgende:

«26 øre for voksne menn gjeldende fra tariffavtalens ikrafttreden til og med 30. april 1964.»

I punkt 2 b) inntas følgende:

«19 øre for voksne kvinner fra tariffavtalens ikrafttreden til tariffrevisjonen 1964.»

I punkt 2 c) inntas følgende:

«10 øre for unge arbeidere og lærlinger (mannlige og kvinnelige) fra tariffavtalens ikrafttreden til tariffrevisjonen 1964.»

I punkt 3 a) forhøyes tallene fra kr. 41.60, kr. 34.32 og kr. 17.16 til henholdsvis kr. 47.00, kr. 40.00 og kr. 23.00.

Merknad inntatt etter punkt 3 b) flyttes etter punkt 3 c) og gis følgende overskrift: «Merknad til a og b.»

Nåværende Protokolltilførsel 1: Utgår.

Tidligere Protokolltilførsel 2 blir Protokolltilførsel 1.

Ny Protokolltilførsel 2:

«Som følge av gjennomførelsen av likelønnsprinsippet er aldersgrensen for oppnåelse av lønn som voksen arbeider for kvinner hevet fra 17 eller 18 år til 19 år. De kvinner som før den nye tariffavtales ikrafttreden hadde krav på 16 øre pr. arbeidet time, beholder denne godtgjørelse og den korresponderende trekkssats (kr. 34.32) inntil de fyller 19 år.»

Protokolltilførsel 3:

«For mannlige arbeidere som går inn under anleggsoverenskomsten og de byggfag hvor B-ordningen er gjeldende, skal godtgjørelsen for bevegelige helligdager økes trinnvis slik at den fra 1. mai 1967 er basert på full godtgjørelse som etter Lov om 1. og 17. mai. Økingen skal skje i 4 trinn pr. 1. mai, henholdsvis 1964, 1965, 1966 og 1967, etter regler i egen protokoll mellom partene.»

Protokolltilførsel 4:

Spørsmålet om hvordan det etter tariffrevisjonen 1964 skal forholdes for øvrige fag som i dag har B-ordningen, opptas til drøftelse ved tariffrevisjonen 1964 mellom de respektive tariffparter.»

3) A- og B-ordningen — losse- og lastetariffene.

Partene er enige om at opptrappingen av helligdagsgodtgjørelsen fra og med 1964 for losse- og lastearbeidere tas opp til nærmere behandling. Det er forutsetningen at opptrappingen skal gi forholdsmessig samme resultat som den generelle avtale.

Godtgjørelsen etter B-ordningen forhøyes til 21 øre pr. time.

III. TEKNISK REVISJON

Etter at tariffrevisjonen 1963 er avsluttet gjennom inngåelse av nye tariffavtaler og de økonomiske forhold mellom partene derved er ordnet for tariffperioden, har de respektive organisasjoner adgang til å forhandle om spørsmål av teknisk art i selve tariffavtalene når forslagene er godkjent henholdsvis av LO eller NAF. Anmodning om forhandlinger med angivelse av de punkter som ønskes behandlet, skal være fremmet innen 3 uker etter meglingsforslagets vedtakelse, og forhandlingene mellom organisasjonene skal være avsluttet innen 30. juni.

Spørsmål som det ikke oppnås enighet om under forhandlingene, kan innbringes til videre behandling av et utvalg med 2 representanter for NAF og 2 for LO. Dette utvalg har rett til å avgjøre de spørsmål som blir forelagt. Kommer 4-mannsutvalget til at tariffavtalen bør endres, går avgjørelsen inn som et ledd i tariffavtalen. Spørsmål som ikke blir løst i 4-mannsutvalget kan ikke tas opp igjen i denne tariffperiode.

IV. GARANTI MOT TAP AV FERGEGODTGJØRELSE SOM FØLGE AV ARBEIDSGIVERS INSOLVENS

- 1) Partene er enige om snarest mulig å søke istandbrakt en ordning med garanti mot tap av feriegodtgjørelse som følge av arbeidsgivers insolvens.
- 2) NAF og LO nedsetter et utvalg som får i oppdrag innen 1. september å utrede og eventuelt framlegge forslag til en garantiordning som nevnt under pkt. 1).
- 3) Hvis NAF og LO gir sin tilslutning til et forslag framlagt av utvalget, vil de i fellesskap rette henvendelse til Kommunal-

og Arbeidsdepartementet og anmode om at forslaget blir gjennomført ved lov.

- 4) Hvis NAF og LO ikke oppnår enighet om et forslag til en garantiordning, er partene enige om at de i fellesskap vil rette henvendelse til Kommunal- og Arbeidsdepartementet med anmodning om at det gjennomføres en garantiordning ved lov.

V. LIKELØNNSSPØRSMÅLET

- 1) For verkstedsindustrien, tekstilfabrikker, trikotasje- og konfektfabrikker, konserverfabrikker, hermetikkfabrikker, kjeksfabrikker, sjokoladefabrikker, tobakksfabrikker, konfeksjonsfabrikker, hoteller og restauranter, papirindustrien, bokbinderfaget, vaskerier i Oslo og for handels- og kontorfunksjonærer inntas som bilag til forslaget de protokoller som er satt opp om likelønnsspørsmålet.
- 2) For alle andre områder hvor det beskjeftiges kvinnelig arbeidskraft inntas pkt. 2 i protokoll fra 11.—29. mars:

«For de øvrige overenskomstområders vedkommende hvor den tekniske omlegging ikke er ferdig, fortsettes forhandlingene mellom partene med sikte på å oppnå enighet. Hvis enighet oppnås, kan resultatet settes ut i praksis i tariffperioden.

I de tilfelle hvor enighet om teknisk omlegging eller om økonomisk tilpassing ikke er oppnådd innen årets utgang, sendes saken til henholdsvis Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Arbeidsgiverforening til videre behandling.»

VI. SPESIELLE FORHOLD VEDRØRENDE ENKELTE OVERENSKOMSTER

- 1) *Hoteller og restauranter.*
Det vises til særprotokoll.
- 2) *Fagskilleavtalen vedrørende murernes og sten-, jord- og sementarbeidernes innbyrdes arbeidsområde.*
Fagskilleavtalen opptas til drøftelse i tariffperioden. Partene er enige om at dette ikke skal medføre noen som helst begrensning i retten til å få eventuelle tvister avgjort i henhold til fagskilleavtalens bestemmelser.
- 3) *Sildoljefabrikkene.*
Som følge av at helligdagsgodtgjørelsen etter B-ordningen og godtgjørelsen for 1. og 17. mai er innregulert i timelønns-satsene for sildoljefabrikkene, forhøyes timelønns-satsene her ikke med 20 øre, men med 23 øre.

VII. IKRAFTTREDEN

Overenskomstene trer i kraft fra meklingsforslagets vedtakelse. For arbeidere som er ansatt i bedriftene 14. mai 1963 skal forhøyelsene av tid- og akkordlønn gjøres gjeldende fra 16. april 1963. Det foretas ikke omregning og etterbetaling for overtidstillegg, skifttillegg m. v. for arbeid som er utført i tiden mellom 16. april og 14. mai.

VIII. SVAR PÅ FORSLAGET GIS 14. MAI 1963

Partenes representanter erklærte at de ville anbefale forslaget vedtatt.

Etter konferanse med hovedorganisasjonene bestemte Riksmeglingsmannen under henvisning til Arbeidstvistlovens § 35, nr. 7, at avstemningen over forslagene skal regnes som en helhet, slik at avgjørelsen av om forslagene er vedtatt, skal treffes på grunnlag av det samlede antall stemmer.

Oslo 23. april 1963.

Toralf Evje, (sign.).

Bilag II

REGJERINGENS ERKLÆRING

Regjeringen har siden slutten av september i fjor hatt en rekke møter med representanter for Landsorganisasjonen i Norge, Norsk Arbeidsgiverforening, Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Formålet med møtene var å gi organisasjonenes representanter orientering om den økonomiske situasjon og gi dem anledning til forhåndsdrøftelser før opplegget til de store lønns- og prisoppgjørene. Senere er det i møtene gitt orienteringer om utviklingen av forhandlingene. En har lagt stor vekt på at resultatet av forhandlingene om ny jordbruksavtale skulle være kjent før avstemningen over forslaget til nye lønnsavtaler.

Meklingen i samband med fellesoppgjøret er nå avsluttet, og det er satt fram forslag som er tilrådd av partene. Det er videre oppnådd enighet mellom forhandlerne om forslag til ny jordbruksavtale, som bygger på det samme prosentvise tillegg som forslaget til nye lønnstariffer. Under forhandlingene har partene i tariff- og inntektsoppgjørene lagt sterk vekt på at prisnivået blir holdt så stabilt som mulig. For å oppnå dette slik at en unngår en omfattende og kanskje langvarig arbeidsstans med de økonomiske følger det ville ha for hjemmene, bedriftene og for landet som helhet, har Regjeringen meddelt partene at den vil legge fram forslag for Stortinget om å øke bevilgningene til forbrukersubsidier med 150 mill. kroner.

Såfremt Stortinget vedtar forslaget, vil det fra første halvdel av mai og ut året bli gjennomført tiltak som vil føre til at konsumprisindeksen vil bli om lag 1.2 poeng lavere enn den ellers ville ha blitt.

Dette betyr imidlertid ikke at prisnivået under alle forhold kan holdes stabilt. Ingen regjering vil kunne garantere det. Prisutviklingen vil være avhengig bl. a. av hvordan høstutbyttet i jordbruket blir, og av hvordan importprisene utvikler seg. Hvis det imidlertid ikke inntreffer noe uforutsett, er det grunn til å tro at konsumprisindeksen med de bevilgninger som nå blir foreslått, i gjennomsnitt for 1963 vil ligge på 111—112 poeng, dvs. i underkant av indeksen for mars da den var 112.

